

**OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
„FILMOWE PSYCHO-TROPY”**

**ZASTOSOWANIE FILMÓW W EDUKACJI
I PROFILAKTYCE**

26-27 kwietnia 2017
Katowice, ul. Techników 9

ORGANIZATORZY:

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie,
Wydział Zamiejscowy w Katowicach
Uniwersytet Śląski w Katowicach

GŁÓWNY ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATOR

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

PARTNERZY

---

dział edukacji
stowarzyszenie
nowe horyzonty

KINOKOSMOS

PATRONAT HONOROWY

Filmoteka
Szkolna

Ośrodek Badań
nad Mediami

Polskie Towarzystwo
Badań nad Filmem i Mediami

Patronat Honorowy
Prezydenta Miasta Katowice

PATRONAT MEDIALNY

Współpraca redakcyjna

Psychologia
w praktyce

EKRAN!

 Edukacja Filmowa

 **TELEWIZJA INTERNETOWA
UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO**

filmowy
Kwartalnik
INSTITUT ESTETYKI PAK

SILESION

KOMITET HONOROWY:

- prof. dr hab. Wiesław Godzic, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
- prof. dr hab. Andrzej Gwóźdź, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Zakład Filmoznawstwa i Wiedzy o Mediach
- prof. dr hab. Katarzyna Krasoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii
- prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wydział Filologiczny-
- prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Instytut Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa
- dr hab. Mirosław Filiciak, prof. Uniwersytetu SWPS, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Dyrektor Instytutu Kulturoznawstwa
- dr hab. Katarzyna Popiołek, prof. Uniwersytetu SWPS, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
- dr Grzegorz Ptaszek, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Humanistyczny

KOMITET NAUKOWY:

- dr Agnieszka Skorupa, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii (Przewodnicząca)
- dr hab. Anna Brytek-Matera, prof. Uniwersytetu SWPS, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
- dr hab. Marek Leśniak, prof. Uniwersytetu SWPS, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Katedra Kryminalistyki Wydziału Prawa i Administracji, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
- dr Anna Brosch, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii
- dr Monika Frania, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii
- dr Mariola Paruzel-Czachura, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

KOMITET ORGANIZACYJNY:

- Patrycja Paczyńska-Jasińska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach (Przewodnicząca z ramienia SWPS)
- Michał Brol, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii (Przewodniczący z ramienia UŚ)
- Agnieszka Gilner, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii
- Karolina Heizig, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
- Patryk Heizig, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii
- Artur Jagodziński, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
- Sonia Krystoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii
- Anna Krysztowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
- Jagna Wawrzyniak, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	5
RAMOWY PROGRAM.....	6
INFORMACJE LOGISTYCZNE.....	8
WYKAZ WYSTĄPIEŃ PLENARNYCH, UCZESTNIKÓW PANELU I PROWADZĄCYCH WARSZTATY .	9
WYKAZ WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH	11
STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ PLENARNYCH	15
STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH	19
INFORMACJE O WARSZTATACH	50

WPROWADZENIE

Związki psychologii i filmu mają już długą historię. Psychologia pozwala lepiej zrozumieć motywację i postawy bohaterów, zaś film jest doskonałym nośnikiem obrazującym skomplikowane zjawiska psychologiczne. Razem stanowią niezwykle skuteczne narzędzie stosowane w profilaktyce i interwencji psychologicznej oraz edukacji, o czym będą mogli się przekonać uczestnicy Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Filmowe Psycho-Tropy”. Wierzimy, że wydarzenie będzie znakomitą okazją do wymiany wiedzy dotyczącej wykorzystania filmu m.in. w uczeniu się, terapii czy psychoedukacji.

Celem I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Filmowe Psycho-Tropy” jest stworzenie jak najlepszych warunków do nawiązania współpracy, wymiany wiedzy i doświadczeń pracowników naukowo-dydaktycznych, psychologów, nauczycieli, edukatorów, doktorantów i studentów różnych kierunków studiów zainteresowanych tematyką konferencji.

Kino jest odbiciem naszego życia, a może być także jego kreatorem. Impulsem do stworzenia I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Filmowe Psycho-Tropy” był dialog wielu środowisk. Uważamy, że film ma w sobie nieodkryte tajemnice i warto o nich dyskutować. Konferencja adresowana jest do filmoznawców, psychologów, nauczycieli, osób wykorzystujące film w codziennej pracy, studentów i wszystkich pasjonatów kina.

Patrycja Paczyńska-Jasińska, Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego

RAMOWY PROGRAM

DZIEŃ 1

08:15 – 09:00	Rejestracja uczestników (hol główny)			
9:00 – 10:30	Otwarcie konferencji i wykłady plenarne (aula Uniwersytetu SWPS)			
09:10 – 09:40	dr hab. Katarzyna Popiołek, prof. Uniwersytetu SWPS, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach <i>Od Fotoplastikonu do Youtube'a - czy jesteśmy we władzy ruchomego obrazu?</i>			
09:40 – 10:00	Magdalena Miśka-Jackowska, RMF Classic <i>Wszyscy kochamy kino</i>			
10:00 – 10:30	dr hab. Witold Jakubowski, prof. UW, Uniwersytet Wrocławski <i>Film w perspektywie edukacyjnej.</i>			
10:30 – 11:00	Przerwa kawowa (hol główny)		SESJA POSTEROWA (hol główny)	
11:00 – 12:45	SESJA 1 (sala: 202) Film animowany i baśń	SESJA 2 (sala: 204) Znaczenie terapeutyczne filmu	SESJA 3 (sala: 207) Film w edukacji (poza)szkolnej	
12:45 – 13:30	Przerwa obiadowa			
13:30 – 15:00	SESJA 4 (sala: 202) Filmowe tropy kryminalne	SESJA 5 (sala: 204) Film w osobistych doświadczeniach	SESJA 6 (sala: 207) Film w zdrowiu i chorobie	
15:00 – 15:15	Przerwa kawowa (hol główny)			
15:15 – 17:00	PANEL DYSKUSYJNY (aula Uniwersytetu SWPS) <i>Czy film może leczyć?</i> O terapeutycznym, psychoedukacyjnym i profilaktycznym znaczeniu filmu Paniści: Karolina Giedrys-Majkut, Anna Maria Łaszcz, Armen Mekhakyan, Grzegorz Olesiak, Bartosz Szymczyk, Ewa Warmuz-Warmuzińska			
17:00 – 18:30	WARSZTAT 1 (sala: 202)	WARSZTAT 2 (sala: 204)	WARSZTAT 3 (sala: 207)	WARSZTAT 4 (sala: 104)
	<i>Rola filmu w kształtowaniu relacji społecznych i wychowania „do wartości” dzieci i młodzieży.</i>	<i>Uczeń w lustrze. Wychowanie a identyfikacja pozytywna i negatywna z bohaterami kina polskiego</i>	<i>Z perspektywy ofiary... – historia Anny Odell w filmie „Zjazd absolwentów”. Sztuka jako forma autoterapii i próba zrozumienia po latach siebie i rówieśników</i>	<i>Filmowe Lekcje Wychowawcze – psychoedukacja z filmem na zajęciach szkolnych</i>
WYDARZENIE TOWARZYSZĄCE				
Centrum Sztuki Filmowej Kino KOSMOS Katowice, ul. Sokolska 66				
19:30 – 20:00	Uroczysty toast			
20:00 – 22:30	Pokaz filmu pt. „Dobrze się kłamię w miłym towarzystwie” z prelekcją eksperta - dr hab. Hanna Przybyła-Basista, Uniwersytet Śląski w Katowicach			

DZIEŃ 2

07:30 – 08:15	Rejestracja uczestników (hol główny)			
08:15 – 09:45	SESJA STUDENCKA 1 (sala: 204)		SESJA STUDENCKA 2 (sala: 207)	
09:45 – 10:00	Przerwa kawowa (hol główny)			
10:00 – 11:30	WYKŁADY PLENARNE (aula Uniwersytetu SWPS)			
10:00 – 10:30	prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie <i>Psychologia filmu jako subdyscyplina psychologii mediów. Geneza, zastosowania i kierunki rozwoju</i>			
10:30 – 11:00	prof. dr hab. Katarzyna Krasoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>„Prawda czasu – prawda ekranu” czy Baudrillardowskie simulacra</i>			
11:00 – 11:30	prof. dr hab. Wiesław Godzic, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie <i>Chore obrazy, czyli i Ty zostaniesz psychofanem</i>			
11:30 – 12:15	Przerwa kawowa		Zebranie założycielskie Zespołu ds. Psychologii Mediów i Edukacji Medialnej (sala: 202)	
12:15 – 14:00	SESJE 7 (sala: 202) Filmowe obrazy dzieci, młodzieży i rodziny	SESJE 8 (sala: 204) Film i zmiana	SESJE 9 (sala: 207) Związki filmu z innymi dziedzinami	
14:00 – 14:45	Przerwa obiadowa			
14:45 – 15:45	WYKŁADY PLENARNE (aula Uniwersytetu SWPS)			
14:45 – 15:05	dr Joanna Stojer-Polańska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach <i>Pitbull czy Ojciec Mateusz? Serial kryminalny jako profilaktyka przestępczości</i>			
15:05 – 15:25	dr Anna Brosch, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Rekonstrukcja obrazów kobiecości w animowanych filmach Walta Disneya</i>			
15:25 – 15:45	dr Agnieszka Skorupa, mgr Michał Brol, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Na tropach psychologii w filmie</i>			
15:45 – 16:00	Podsumowanie konferencji (aula Uniwersytetu SWPS)			
16:00 – 17:30	WARSZTAT 5 (sala: 202)	WARSZTAT 6 (sala: 204)	WARSZTAT 7 (sala: 207)	WARSZTAT 8 (sala: 111)
	<i>Lekcje szekspirowskie z wykorzystaniem adaptacji filmowych (na przykładzie „Hamleta”)</i>	<i>Cały rok w szortach: wykorzystanie filmów krótkometrażowych w pracy z dziećmi i młodzieżą</i>	<i>Migotliwe medium - film jako narzędzie edukacji antydyskryminacyjnej</i>	<i>Od porozumienia do kreatywności grupowej – metoda konsensusu w pracy z filmem dokumentalnym</i>

INFORMACJE LOGISTYCZNE

TERMIN I LOKALIZACJA:

26–27 kwietnia 2017

Wydział Zamiejscowy w Katowicach Uniwersytetu SWPS

ul. Techników 9

KONTAKT:

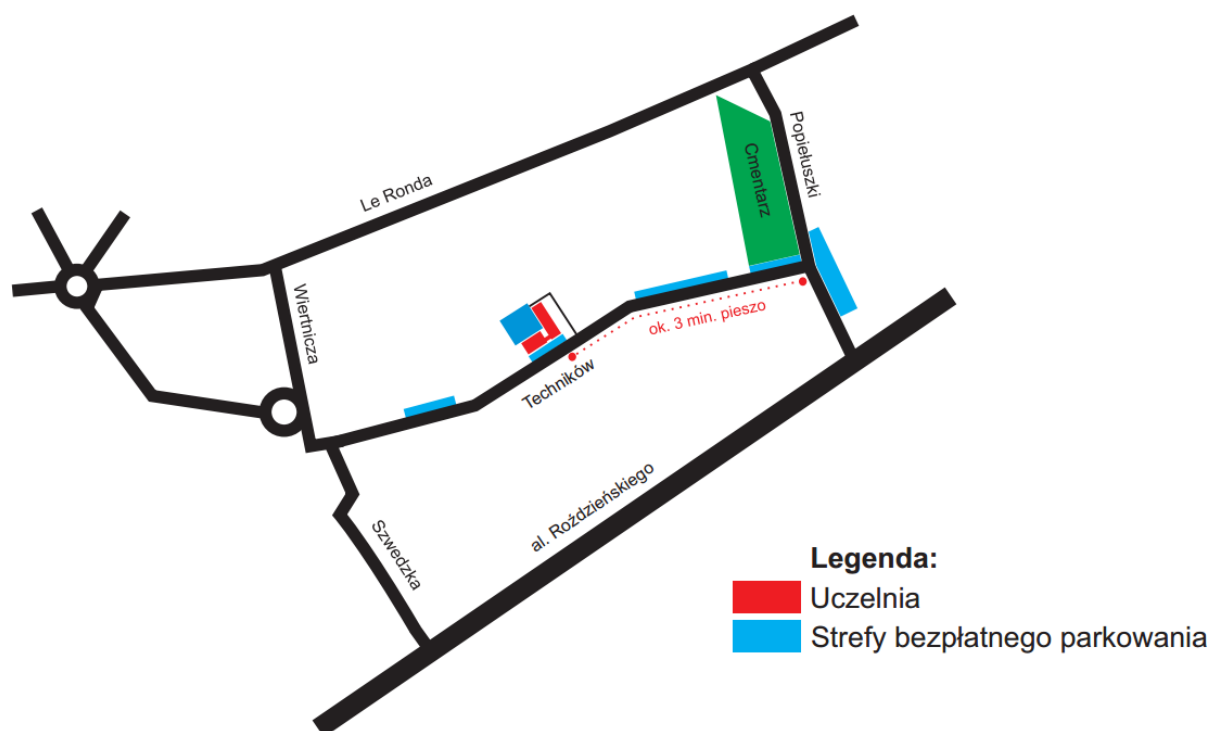
Patrycja Paczyńska-Jasińska

Specjalista ds. marketingu i PR

tel. 32 750 60 84 | tel. kom. +48 785 202 511

e-mail: filmowe.psycho-tropy@swps.edu.pl

Do dyspozycji uczestników jest parking dla samochodów osobowych.

DOJAZD ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ (KZK GOP):

- Dąbrówka Mała Zespół Szkół, autobus: 177
- Dąbrówka Mała Le Ronda, autobusy: 11, 61, 108, 109, 657, 911
- Dąbrówka Mała Centrum Handlowe, autobusy: 40, 154, 800, 805, 807, 808, 811, 813, 814, 815, 817

WYKAZ WYSTĄPIEŃ PLENARNYCH, UCZESTNIKÓW PANELU I PROWADZĄCYCH WARSZTATY

WYKŁADY PLENARNE

dr hab. Katarzyna Popiołek, prof. Uniwersytetu SWPS, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

Od Fotoplastikonu do Youtube'a - czy jesteśmy we władzy ruchomego obrazu?

Magdalena Miśka-Jackowska, RMF Classic

Wszyscy kochamy kino

dr hab. Witold Jakubowski, prof. nadzw. UWr, Uniwersytet Wrocławski

Film w perspektywie edukacyjnej

prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Psychologia filmu jako subdyscyplina psychologii mediów. Geneza, zastosowania i kierunki rozwoju

prof. dr hab. Katarzyna Krasoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach

„Prawda czasu – prawda ekranu” czy Baudrillardowskie simulacra

prof. dr hab. Wiesław Godzic, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie

Chore obrazy, czyli i Ty zostaniesz psychofanem

dr Joanna Stojer-Polańska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

Pitbull czy Ojciec Mateusz? Serial kryminalny jako profilaktyka przestępczości

dr Anna Brosch, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Rekonstrukcja obrazów kobiecości w animowanych filmach Walta Disneya

dr Agnieszka Skorupa, mgr Michał Broł, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Na tropach psychologii w filmie

PANEL DYSKUSYJNY: *Czy film może leczyć? O terapeutycznym, psychoedukacyjnym i profilaktycznym znaczeniu filmu*

Paneliści:

- Karolina Giedrys-Majkut, założycielka Fundacji Generator, która zajmuje się włączeniem filmu w psychoedukację, organizuje przeglądy filmów dobranych tematycznie wokół wybranego zagadnienia psychologicznego
- Anna Maria Łaszcz, psycholog, autorka pierwszej pracy magisterskiej w dziedzinie psychologii poświęconej terapeutycznej roli filmu
- Armen Mekhakyán, psycholog, autor projektu Radiowa Kinoterapia w radio TOK FM i projektu Kinokozetka dla Stowarzyszenia Filmowców Polskich
- Grzegorz Olesiak, psycholog i kulturoznawca, od 2009 roku związany z Ośrodkiem Leczenia Zaburzeń Afektywnych i Nerwic w Gliwicach, od 2013 roku współpracuje z Uniwersytetem SWPS gdzie prowadzi zajęcia m. in. z psychopatologii i zaburzeń osobowości
- Bartosz Szymczyk, Ośrodek Naukowo-Terapeutyczny Ogrody Zmian, psycholog, psychoterapeuta, w swojej pracy chętnie sięga po film, stały ekspert cyklu Filmoterapia z Sensem, współpracuje z projektem Filmoterapia.pl oraz z działem „Patrząc” Kultury Liberalnej
- Ewa Warmuz-Warmuzińska, pedagog, autorka dwóch książek poświęconych filmoterapii: „Filmoterapia w edukacji i terapii dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych” i „Filmoterapia scenariusze zajęć w edukacji filmowej dzieci i dorosłych”

WARSZTATY

W1: Rola filmu w kształtowaniu relacji społecznych i wychowania „do wartości” dzieci i młodzieży
dr Joanna Zabłocka-Skorek, „KinoSzkoła”. Fundacja Rozwoju kompetencji Medialnych i Społecznych

W2: Uczeń w lustrze. Wychowanie a identyfikacja pozytywna i negatywna z bohaterami kina polskiego
dr Maciej Dowgiel, FilMOTEKA szkolna

W3: Z perspektywy ofiary... – historia Anny Odell w filmie „Zjazd absolwentów”. Sztuka jako forma autoterapii i próba zrozumienia po latach siebie i rówieśników
mgr Małgorzata Wiśniewska, IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej
w Warszawie/współpracownik NHEF

W4: Filmowe Lekcje Wychowawcze – psychoedukacja z filmem na zajęciach szkolnych
mgr Karolina Giedrys-Majkut, Fundacja Generator

W5: Lekcje szekspirowskie z wykorzystaniem adaptacji filmowych (na przykładzie „Hamleta”)
mgr Anna Ratkiewicz-Syrek, Uniwersytet Gdański, Gdański Teatr Szekspirowski

W6: Cały rok w szortach: wykorzystanie filmów krótkometrażowych w pracy z dziećmi i młodzieżą
mgr Agata Hofelmajer-Roś, Uniwersytet Jagielloński oraz Instytucja Filmowa Silesia Film

W7: Migotliwe medium - film jako narzędzie edukacji antydyskryminacyjnej
mgr Ewelina Waług, FilMOTEKA Szkolna / Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

W8: Od porozumienia do kreatywności grupowej – metoda konsensusu w pracy z filmem dokumentalnym
dr Magdalena Stoch, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

WYKAZ WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH

Sesja 1. Film animowany i baśń	Sesja 2. Znaczenie terapeutyczne filmu	Sesja 3. Film w edukacji (poza)szkolnej
<p>Prowadząca: dr Monika Frania, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>	<p>Prowadzący: dr Mariusz Makowski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie</p>	<p>Prowadzący: dr hab. Witold Jakubowski, prof. UWr, Uniwersytet Wrocławski</p>
<p>Film animowany jako narzędzie edukacyjne w kształtowaniu kompetencji medialnych i pożądanych społecznie postaw u dzieci i młodzieży dr Monika Frania, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Strategie zwiększające skuteczność animacji profilaktycznych poprzez wywołaniu u widza określonych emocji mgr Joanna Stępniewska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie</p> <p>(Super)złoczyńcy. Archetyp Cienia w animacjach mgr Kamila Rogowicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Dziecięcy odbiór baśni filmowej lic. Agata Chmielarz, Uniwersytet Wrocławski</p> <p>Ludowe mądrości na srebrnym ekranie – czyli jak stworzyć współczesną baśń Jagna Wawrzyniak, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Modyfikacja terapeutycznej wymowy klasycznych motywów we współczesnych filmowych adaptacjach baśni mgr Katarzyna Szuchewicz, Uniwersytet Gdański</p>	<p>Między filmoterapią a fototerapią, aspekty narracyjne i projekcyjne. Limitacje terapeutycznych oddziaływań dzieła filmowego dr Mariusz Makowski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie</p> <p>Filmoterapia - co wpływa na zmianę i rozwój? Czynniki terapeutyczne filmu mgr Sylwia Wojtysiak, Poznański Ośrodek Psychoterapii Integratywnej</p> <p>Filmoterapia jako metoda lic. Paulina Pociask, Uniwersytet Śląski w Katowicach lic. Aneta Tomas, Uniwersytet Śląski w Katowicach lic. Agnieszka Śliwińska, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Filmoterapia jako jedna z form terapii zajęciowej w procesie aktywizacji osób starszych Monika Ignacak, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p> <p>Jak dobrać film na zajęcia z filmoterapii na oddziale psychiatrycznym? mgr Anna Krysztofowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p> <p>Filmowy obraz depresji i jego rola terapeutyczna w „Melancholii” Larsa von Triera mgr Hanna Kowalska, Uniwersytet Wrocławski</p>	<p>Film: sztuka stosowana dr Witold Adamczyk, Collegium Da Vinci w Poznaniu</p> <p>Biografia, film, edukacja – trzy wymiary uczenia się. Edukacyjne aspekty kina biograficznego w procesie uczenia się człowieka dorosłego dr Joanna Golonka-Legut, Uniwersytet Wrocławski</p> <p>Filmowi czworonożni bohaterowie jako aspekt psychoedukacyjny w oddziaływaniu na dziecko mgr Patrycja Kowalik, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Filmoteka Szkolna. Akcja! - edukacja filmowa w szkole mgr Aleksandra Czetwertyńska, Filmoteka Szkolna. Akcja!</p> <p>Film jako narzędzie edukacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne w edukacji polonistycznej na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej mgr Dariusz Martynowicz, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie</p> <p>Ciemne żywopłoty hrabstwa Antrim. O możliwościach wykorzystania doświadczeń Irlandii Północnej w polskiej edukacji filmowej dr Krzysztof Kopczyński, Uniwersytet Warszawski</p>

Sesja 4. Filmowe tropy kryminalne	Sesja 5. Film w osobistych doświadczeniach	Sesja 6. Film w zdrowiu i chorobie
<p>Prowadzący: dr hab. Marek Leśniak, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>	<p>Prowadzący: dr Roman Sawka, Szkoła Filmowa w Łodzi</p>	<p>Prowadzący: prof. dr hab. Wiesław Godzic, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie</p>
<p>Filmowy obraz generalizacji z obszaru nauk sądowych – na przykładzie serialu Criminal Minds dr hab. Marek Leśniak, Uniwersytet Śląski w Katowicach mgr Paweł Szybko, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Fikcja a rzeczywistość oraz wpływ na odbiorcę filmów z gatunku forensic science crime drama mgr Olivia Rybak, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Uczucia i emocje odbiorców filmowych adaptacji kryminałów Zygmunta Miłoszewskiego w świetle recenzji „Uwikłania” Jacka Bromskiego i „Ziarna prawdy” Borysa Lankosza dr Leszek Będkowski, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie</p> <p>Trauma w kostiumie. O „Scenie zbrodni” Oppenheimera i „Brakującym zdjęciu” Panha dr Aleksandra Drzał-Sierocka, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie</p> <p>Wybrane aspekty przystosowania się człowieka do izolacji penitencjarnej i jej psychologiczne następstwa na przykładzie filmu „Symetria” (reż. Konrad Niewolski) mgr Wiola Friedrich, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Przepracowywanie traumy: amerykańskie teksty kultury po 11 września mgr Kaja Łuczyńska, Uniwersytet Jagielloński</p>	<p>Film jako odbicie doświadczeń społecznych i osobistych według studentów medioznawstwa dr Andrzej Postawa, Politechnika Wrocławska</p> <p>Konsensualna niemonogamia w filmie mgr Agnieszka Ewa Łyś, Uniwersytet Warszawski</p> <p>Fikcyjność a realność, film a moralność. Próba spojrzenia teoretycznego na sposób oddziaływania filmu na odbiorcę mgr Piotr Kurowski, Uniwersytet Wrocławski</p> <p>Film jako droga do istoty człowieczeństwa mgr Marta Kowalska, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Rola filmu w kształtowaniu relacji społecznych i wychowania „do wartości” dr Joanna Zabłocka-Skorek, „KinoSzkoła”. Fundacja Rozwoju Kompetencji Medialnych i Społecznych</p> <p>Freudowscy Avengers. Dzieciństwo w kinie super-hero jako podstawa kreacji osobowości i motywacji bohaterów Jacek Skorupski-Cymbaluk, Uniwersytet Wrocławski</p>	<p>Wykorzystanie filmu na zajęciach stymulujących wybrane funkcje poznawcze pacjentów psychiatrycznych dr Anna Guzy, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Rak w roli głównej – edukacja psychoonkologiczna mgr Marta Banout, Uniwersytet Śląski w Katowicach; Oddział Onkologiczny Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku</p> <p>Wykorzystanie filmu w pracy z zawodnikiem sportowym mgr Żaneta Rachwaniec-Szczecińska, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Wizerunki osób z niepełnosprawnością ruchową w kinie popularnym - wyniki badań własnych mgr Alicja Mironiuk-Netreba, Uniwersytet Wrocławski</p> <p>Zatańczyć Kongę w rytmie schizofrenii – film „Głosy” w reż. Marjane Satrapi Anna Pindych, Uniwersytet Śląski w Katowicach Eryka Probiez, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>

Sesja 7. Filmowe obrazy dzieci, młodzieży i rodziny	Sesja 8. Film i zmiana	Sesja 9. Związki filmu z innymi dziedzinami
<p>Prowadząca: dr Anna Brosch, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>	<p>Prowadząca: dr Joanna Stojer-Polańska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p>	<p>Prowadząca: prof. dr hab. Katarzyna Krasoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>
<p>Psychospołeczna analiza relacji młodzież – dorośli na podstawie serialu „rodzinka.pl” dr Paulina Peret-Drażewska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu</p> <p>Słowa mają moc – używaj rozważnie. Obraz przemocy psychicznej w rodzinie we współczesnym kinie Anna Pyszkowska, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Maszyny, które wychowują – czyli o pedagogicznej wartości filmów podejmujących tematykę transhumanizmu: analiza treści wybranych filmów dr Markus Lipowicz, Akademia Ignatianum w Krakowie</p> <p>Lekcje szekspirowskie z wykorzystaniem adaptacji filmowych wybranych sztuk Szekspira mgr Anna Ratkiewicz-Syrek, Uniwersytet Gdański, Gdański Teatr Szekspirowski</p> <p>Dzieci Festiwalu Filmowego „Ale Kino” w Poznaniu 2016 okiem jurora tego festiwalu mgr Bolesław Drochomirecki, 34 międzynarodowy Festiwal Młodego Widza "Ale Kino" w Poznaniu</p> <p>Wykorzystanie filmu dokumentalnego w pracy z młodzieżą (studium przypadku) mgr Małgorzata Stasiak, Uniwersytet Jagielloński</p>	<p>O wpływie filmu. Historia a współczesny model socjologii filmu dr Ewelina Wejbert-Wąsiewicz, Uniwersytet Łódzki</p> <p>Film jako zwierciadło zjawisk społecznych. Uwagi metodologiczne mgr Artur Petz, Uniwersytet Łódzki mgr Emil Sowiński, Uniwersytet Łódzki</p> <p>„The strategic impact documentary sector”, czyli dokumentaliści w służbie zmiany społecznej mgr Agnieszka Franusiak, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi</p> <p>„Listy do M.” jako źródło wiedzy o świecie? O kinie popularnym w dydaktyce dr Karol Jachymek, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie</p> <p>Nie mamy tu do czynienia ze słowami - taniec w filmie Anita Janina Makuszczyńska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie</p> <p>Sześć dekad z kinem, czyli co wyrosło z widowni DKF-u „Kaczątka” Edyta Kaszyca, Pałac Młodzieży w Katowicach</p>	<p>Badanie preferencji estetycznych na przykładzie bodźców audiowizualnych: Soundscapes, u osób doświadczających i niedoświadczających koszmarów mgr Pola Borkiewicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie mgr Leon Ciechanowski, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie Marta Jagielska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie</p> <p>Sign System of audiovisual language mgr Pola Borkiewicz, Uniwersytetu SWPS w Warszawie dr Jakub Wróblewski, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie dr Kuba Mikurda, Szkoła Filmowa w Łodzi</p> <p>Mikrofenomenologiczne badanie immersji i ucieleśnienia. Budowa scenariusza Dream Screen dla projektu Systemy Narracyjne mgr Paweł Gwiaździński, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Specyfika produkcji filmów animowanych dla dzieci w wieku przedszkolnym w Polsce w kontekście współpracy twórców z ekspertami nauki o percepcji, rozwoju i wychowaniu dziecka dr Piotr Furmankiewicz, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna w Łodzi</p> <p>Trzeci wymiar kina – funkcje i znaczenie muzyki w dziele filmowym mgr Maria Chełkowska-Zacharewicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Leitmotif w ścieżce dźwiękowej filmów trylogii „Władca Pierścieni” – asocjacje i reakcje emocjonalne</p>

		na wybrane motywy muzyczne - wyniki wstępne mgr Maria Chefkowska-Zacharewicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach mgr Mateusz Paliga, Uniwersytet Śląski w Katowicach Nikolas Wojtas, Uniwersytet Śląski w Katowicach
SESJA STUDENCKA 1	SESJA STUDENCKA 2	SESJA POSTEROWA
Prowadząca: dr Agnieszka Skorupa, Uniwersytet Śląski w Katowicach	Prowadzący: mgr Michał Brol, Uniwersytet Śląski w Katowicach	Prowadząca: mgr Patrycja Paczyńska-Jasińska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
<p>O sekretach pani Robinson („Absolwent” Mike’a Nicholasa) lic. Sandra Miedzińska, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Problematyka choroby Alzheimera na przykładzie filmu „Still Alice” Marta Małocha, Uniwersytet Śląski w Katowicach Katarzyna Poralla, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Obraz autyka-geniusza w filmie „Rain Man” i jego wpływ na społeczne postrzeganie autyzmu Dawid Milewski, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Podróż w głąb siebie – analiza psychologiczna filmu „Sekrety morza” Magdalena Berek, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Interpretacja filmu „Fantastyczny Pan Lis” Karolina Hezig, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach Agnieszka Ortman, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p> <p>„Shissou /Pozwól mi uciec” – analiza dzieła filmowego mgr Anna Krysztofowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p>	<p>Rola filmów w życiu młodego człowieka Ewelina Rąpała, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Szamanka. Filmowy traktat o cielesności lic. Marta Kasprzak, Uniwersytet Łódzki</p> <p>„Black Mirror” - czyli jak film i psychologia widzą futurystyczny świat Maria Mondry, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p> <p>Manipulacja psychologiczna w sektach na przykładzie filmu „Colonia” Aleksandra Pałka, Uniwersytet Śląski w Katowicach Klaudia Smolorz, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>Świat kiboli - rzeczywistość fanatycznych kibiców widziana z perspektywy insidera Sonia Krystoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>	<p>Kto lubi się bać, czyli horrory, stres i lęk mgr Justyna Kapańska, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p> <p>„Body/Ciało” – kino o cielesności człowieka Maria Mondry, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach Paulina Masłowiec, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p> <p>Głębia psychologiczna w animacjach japońskich. Na przykładzie „Mahou Shoujo Madoka Magica” i „Neon Genesis Evangelion” mgr Anna Krysztofowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach</p> <p>Serial jako forma komunikacji reklamowej Aleksandra Labocha, Uniwersytet Śląski w Katowicach Anna Szulierz, Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>

STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ PLENARNYCH

OD FOTOPLASTIKONU DO YOUTUBE'A - CZY JESTEŚMY WE WŁADZY RUCHOMEGO OBRAZU?

dr hab. Katarzyna Popiołek, prof. Uniwersytetu SWPS, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
katarzyna.popiolek@swps.edu.pl

Treść wystąpienia:

W wielu językach czasownik "widzieć" jest niezwykle zbliżony brzmieniowo do czasownika „wiedzieć”. Pokazuje to, jak ważną rolę pełni obraz w rozumieniu świata przez człowieka. Nic dziwnego, że wszyscy zaczynamy dzisiaj żyć w kulturze obrazkowej. Film zajmuje w niej poczesne miejsce i wkracza szerokim frontem w nasze życie. Gwiazdy ekranu stają się wzorcami urody, po licznych premierach filmowych następuje zwrot w dziedzinie mody, zakochani przejmują obyczaje bohaterów komedii romantycznych. Obraz historii w wersji filmowej zostaje utwalony w przekazie społecznym nawet wówczas, gdy nie do końca jest zgodny z faktami. Wiele filmów jest źródłem szerokich dyskusji o pewnych wartościach i ich istnieniu w doświadczeniu jednostkowym i społecznym. Film pozwala często zredefiniować utwalone wzorce pewnych wydarzeń, obudzić wrażliwość w ich odbiorze, a także odkrywać obszary przez nas nieznanne, czy zapomniane. Jest źródłem emocji, poszerza pole doznań, potrafi też ukierunkowywać nasze sympatie i to jest jego ogromną siłą. Filmowe Psycho-Tropy pozwolą nam na chwilę refleksji nad tymi zjawiskami.

Słowa kluczowe: toposy fabularne, falsyfikacja rzeczywistości

WSZYSCY KOCHAMY KINO

Magdalena Miśka-Jackowska, RMF Classic
magdalena.jackowska@rmfclassic.pl

Treść wystąpienia:

Referat dotyczy kilkunastoletniej pracy dziennikarza filmowego w ogólnopolskim radiu, doświadczeń w przekazywaniu opowieści o obrazie w sferze audio, co jest zadaniem niezwykle trudnym i fascynującym, a także wyjątkowych spotkań z ludźmi, którzy tworzą kino bądź jako widzowie kino odbierają.

Słowa kluczowe: kino, sztuka, radio, media, reportaż

FILM W PERSPEKTYWIE EDUKACYJNEJ

dr hab. Witold Jakubowski, prof. nadzw. UW, Uniwersytet Wrocławski
witold.jakubowski@uwr.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

W jaki sposób film może być traktowany jako medium edukacyjne?

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

W pedagogicznej debacie nad wykorzystaniem sztuki (w tym filmu) dominuje stanowisko, w którym sięga się po nią jako „ilustrację”. Edukacja filmowa tym samym koncentruje się na nauczaniu „właściwego” odbioru utworu. Film przez to traktuje się „instrumentalnie”, a pedagogiczna refleksja nad nim sprowadza się do formułowania konkretnych reguł o charakterze metodycznym, np. których dzieł „użyć” w konkretnej sytuacji wychowawczej czy dydaktycznej. Możliwe są jednak inne perspektywy w myśleniu nad wykorzystaniem filmu w działaniach edukacyjnych.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Pedagogika kultury popularnej, kognitywna teoria filmu, hermeneutyka.

Główne wnioski z wystąpienia:

Aktywność widza decyduje o edukacyjnym potencjale dzieła, film może być traktowany jako przestrzeń edukacji nieformalnej

Słowa kluczowe: film, edukacja, uczenie się

PSYCHOLOGIA FILMU JAKO SUBDYSCYPLINA PSYCHOLOGII MEDIÓW. GENEZA, ZASTOSOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU

prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
agaogonowska@poczta.onet.pl

Główna teza wystąpienia:

Rozwój psychologii filmu jako subdyscypliny psychologii oraz psychologiczne teorie filmu w badaniach filmoznawczych

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Brakuje całościowego opracowania dotyczącego tych zagadnień

Podłoże teoretyczne rozważań:

Badania własne w oparciu o literaturę przedmiotu

Główne wnioski z wystąpienia:

W referacie przedstawiono główne nurty psychologii filmu. Wiele badań zainicjowanych w tym obszarze, jeszcze na początku XX wieku, znajduje swoją kontynuację we współczesnych studiach nad odbiorem i wpływem filmu na widza. Wraz z dynamicznym rozwojem nowych mediów, głównie Internetu, gier sieciowych i telefonii komórkowej, zakres oraz potrzeba badań psychologicznych wzrastają, ponieważ media audiowizualne oddziałują w znaczący sposób na wzorce komunikacji interpersonalnej oraz interakcje społeczne ludzi, a także edukację i profilaktykę, także w odniesieniu do środowiska off-lin.

Słowa kluczowe: paradygmaty i kierunki badań, filmoznawstwo, psychoanaliza, kognitywizm

„PRAWDA CZASU – PRAWDA EKRANU” CZY BAUDRILLARDOWSKIE SIMULACRA

prof. dr hab. Katarzyna Krason, Uniwersytet Śląski w Katowicach

katarzyna.krason@us.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

Film jest nieco nieudanym iluzorycznym desygnowaniem

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Interesujące jest analizowanie toposów filmowych, ich mocy falsyfikacyjnej, której widz nie chce dostrzec lub dostrzegając - nie bierze pod uwagę, świadomie dając się zwieść symulakrom

Podłoże teoretyczne rozważań:

Precesja symulakrów Baudrillarda; analiza hermeneutyczna jako czytanie tekstu filmowego

Główne wnioski z wystąpienia:

Autorka nie decyduje się, by je formułować – zostawiając uczestnikom pytania otwarte, by sami odkrywali sensy dla siebie – jak chce Paul Ricoeur

Prezentacja oparta zostanie o wybrane fragmenty filmów fabularnych, które będą poddane nieco trywializowanej – zgodnie z manierą filmową - analizie quasi-hermeneutycznej. Wyodrębnione tendencyjnie i z pewną złośliwością wątki - toposy filmowe postaram się zdemaskować jako mniej udane próby desygnowania iluzorycznego. Toposy te jednak są przez widzów lubiane, akceptowane, gdyż przekładają się na zainteresowanie filmem ujawnionym choćby poprzez wskaźnik oglądalności.

Istotą wystąpienia będzie odniesienie owego filmowego desygnowania do symulacji imitującej rzeczywiste istnienie obiektów otaczającego świata, przy czym odrębność między obiektami naśladowującymi rzeczywiste istnienie a faktycznie istniejącymi okazuje się nader widoczna. Iluzoryczność uniezależnia się od desygnowania. Nie przeszkadza to jednak odbiorcy, który projekcyjnie kieruje się żądzą odkrycia sensu dla siebie i uczestnictwa w życiu innych osób, zaspokajając swoje kluczowe potrzeby obcowania z kulturą

Słowa kluczowe: toposy fabularne, falsyfikacja rzeczywistości

CHORE OBRAZY, CZYLI I TY ZOSTANIESZ PSYCHOFANEM

prof. dr hab. Wiesław Godzic, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie

wgodzic@swps.edu.pl

Treść wystąpienia:

Psycholingwiści amerykańscy, relacjonujący rozmowę z szamanem plemienia Navajo, mieli kłopot z odpowiedzią na pytania, czy film może pomóc (albo przeszkodzić) ich zwierzętom hodowlanym. Dzisiaj próbujemy zaprząć to medium do pracy terapeutycznej, czyli rozpatrując relację widz – film – rzeczywistość pytamy w istocie o to samo, co Sol Worth i John Adair kilkadziesiąt lat temu. Niejednokrotnie udaje się tego dokonać (lub tak wydaje się prowadzącym badanie), czyli otrzymać częściowe odpowiedzi.

W swoim artykule stawiam dalej idące pytania, w dodatku dokonuję dwóch modyfikacji. Po pierwsze, będę zajmował się zawartością ekranów, a więc mediami audiowizualnymi, których fragmentem, kiedyś bardzo ważnym, był film. Po drugie, skomplikuję (i rozszerzę) układ komunikacyjny poprzez skoncentrowanie uwagi na figurze celebryty, czyli na relacji: widz-medium-celebryta-rzeczywistość.

Celebryci spełniają bardzo ważną rolę społeczną – oni sami coraz więcej znaczą, a ich głos staje się opiniotwórczy, zbliżając się do pozycji autorytetu. Ponadto silna jest zdolność do tworzenia konfesyjnych relacji z fanami – coraz częściej utrzymuje się, że celebryci tworzą nową sferę publiczną. Stawiam pytanie o nasze przygotowanie do tej ekspansji kulturowej i etycznej; w szczególności o to, jak może rozwinąć się związek celebrytów z ich wyznawcami/fanami. Okazać się może – a takie mam głębokie przekonanie – że na naszych oczach (i umysłach) powstaje nowy podstępny (bo zakamuflowany) układ, w którym nie tylko (i nie wyłącznie)

„chore obrazy” (splash, gore, snuff movies) mają moc negatywnego oddziaływania na widza. Czy może tego dokonać niby-idylliczna relacja z niejednego reality show? Czyżby powstawało niebezpieczeństwo, które za takie (jeszcze) nie uznajemy. Słowem: Orwella się nie boimy, a Huxley jest cool dla większości z nas!

PITBULL CZY OJCIEC MATEUSZ? SERIAL KRYMINALNY JAKO PROFILAKTYKA PRZESTĘPCZOŚCI

dr Joanna Stojer-Polańska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

joanna.stojer@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Można prowadzić działania z zakresu profilaktyki przestępczości poprzez seriale kryminalne

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Nowy sposób walki z przestępczością opakowany w „rozrywkowe” treści

Podłoże teoretyczne rozważań:

Skutki oddziaływania mediów

Główne wnioski z wystąpienia:

Wysoka oglądalność seriali pozwala założyć, że treści dotrą do szerokiego grona odbiorców i ludzie poszerzą swoje wiadomości, ale i zobaczą wzorce właściwego postępowania.

Tematem wystąpienia będą działania z zakresu profilaktyki przestępczości, prewencji kryminalnej oraz zwalczania przestępczości, które mogą być prowadzone w mediach poprzez seriale – w szczególności kryminalne, ale i obyczajowe oraz inne. W serialach bywają prowadzone kampanie społeczne, których zadaniem jest pokazywanie prawidłowych wzorców zachowań, przekazywane informacji z zakresu prawa czy psychologii, aktywizowanie obywateli – a wszystko to w atrakcyjnej rozrywkowej formule. Przygotowanie serialu kryminalnego z interesującą fabułą i odcinkami inspirowanymi prawdziwymi sprawami dodatkowo wzmocni przekonanie o realizmie, a serial może spełnić rolę z zakresu profilaktyki i zwalczania przestępczości. Cele i sposoby ich osiągnięcia powinny być przedyskutowane w eksperckim gronie. Chodzi również o wołanie efektu odstraszającego dla potencjalnych sprawców przestępstw, a nie o efekt szkoleniowy, jaki przypisuje się serialom typu CSI. Serial kryminalny, będący dziełem komercyjnym i rozrywkowym, cieszący się dużą popularnością i realizujący cele z zakresu profilaktyki jeszcze nie został nakręcony.

Słowa kluczowe: serial kryminalny, profilaktyka przestępczości, kampania społeczna

REKONSTRUKCJA OBRAZÓW KOBIECZOŚCI W ANIMOWANYCH FILMACH WALTA DISNEYA

dr Anna Brosch, Uniwersytet Śląski w Katowicach

nna.brosch@us.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

Filmy animowane Walta Disneya mają znaczący udział w kształtowaniu wzorców kobiecości wśród dzieci.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Jednym z elementów władzy nad ciałem stały się powszechne media, które odgrywają coraz bardziej znaczącą rolę w powielaniu modelu kobiecości. Produkty kultury popularnej, w tym filmy Walta Disneya, zagościły na stałe w życiu codziennym przedszkolaków. Medialni idole poprzez wygląd, gesty i cielesną postawę kształtują gusta i postawy przyczyniając się do kształtowania tożsamości odbiorców. Konsekwencją tego jest wzrost zainteresowania ciałem i wyglądem u coraz to młodszych dzieci, dla których media są ważnym przekazywaniem standardów kobiecości.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Na pojęcie kobiecości składają się role pełnione w społeczeństwie przez kobietę wynikające zarówno z biologii jak również obserwowalnych właściwości i zachowań, które są zgodne ze stereotypem kobiety przyjętym w danej kulturze. Dzisiaj kobiety są oceniane przede wszystkim przez pryzmat ich fizyczności i seksualności, a tym samym zdolności adaptacji do propagowanych powszechnie wzorów. Ciało w kulturze popularnej stało się produktem i narzędziem podporządkowanym własnej potrzebie atrakcyjności, by zaspokoić potrzeby afirmacji i bycia pożądanym. Antropologia seksualności dowodzi, iż manipulacja kobiecym ciałem stanowi środek kontroli i sprawowania władzy nad umysłami i życiem kobiet. Jednocześnie, panująca ideologia cielesności i seksualności wikła kobiety, w neurotyczne sprzeczności, które sprawiają, iż wpadają w spiralę ciągłego niepokoju związaną z własną atrakcyjnością.

Główne wnioski z wystąpienia:

Dzieci przedszkolne w sposób znaczący odczuwają presję komunikatów medialnych, prezentujących stereotypowe postawy względem kobiecości, ukazując jednocześnie wartość kobiety głównie przez pryzmat jej atrakcyjnego wyglądu

Słowa kluczowe: kobiecość, filmy Walta Disneya, dzieci przedszkolne, kultura medialna

NA TROPACH PSYCHOLOGII W FILMIE

dr Agnieszka Skorupa, Uniwersytet Śląski w Katowicach

agnieszka.skorupa@us.edu.pl

mgr Michał Brol, Uniwersytet Śląski w Katowicach

brol.michal@gmail.com

Treść wystąpienia:

Film i psychologia to zagadnienia przenikające się, rzecz by można, wręcz nierozłączne. Zgodnie z najprostszą definicją, psychologia to nauka o zachowaniu człowieka i jego procesach psychicznych (Gerrig, Zimbardo, 2009) i w tym kontekście film można nazwać obrazem uwieczniającym owe zachowania, myśli i emocje, czyli zapisem tego, czym zajmuje się psychologia.

Nie zawsze jednak zapis ten jest wierny rzeczywistości, czasem to licentia poetica twórcy, a czasem wręcz psychomitologia. Film, dzięki swojej powszechności i dostępności dla masowego odbiorcy, ma wielką moc oddziaływania (Hopfinger, 1995). Popularyzuje i modeluje różne rodzaje postaw i zachowań, tak społecznie pożądane, jak i niepożądane, co nader wyraźnie widoczne jest u młodych widzów (Adamczyk, 2005). Zgodnie z doniesieniami The National Science Board (Barrigi, Shapiro, Fernandez, 2010) wiele filmów przedstawia fakty naukowe w sposób zakrzywiony lub wręcz nieprawdziwy. Zjawisko to dotyczy także utrwalanego w kinematografii obrazu relacji międzyludzkich i zjawisk intrapsychicznych.

Podczas wystąpienia poddamy krytycznej analizie kilka obrazów przedstawiających złożoność zachowań ludzkich, zastanawiając się, czy są one zgodne ze współczesnym stanem wiedzy nt. psychiki człowieka. Przyjrzymy się także możliwym konsekwencjom popularyzacji takich obrazów w przekazie masowym.

Słowa kluczowe: psychologia i film, mity psychologiczne, media i edukacja

STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH

Sesja 1. Film animowany i baśń

FILM ANIMOWANY JAKO NARZĘDZIE EDUKACYJNE W KSZTAŁTOWANIU KOMPETENCJI MEDIALNYCH I POŻĄDANYCH SPOŁĘCZNIE POSTAW U DZIECI I MŁODZIEŻY

dr Monika Frania, Uniwersytet Śląski w Katowicach

monika.frania@us.edu.pl

Problem praktyczny:

Celem działalności edukacyjno-wychowawczej zarówno w ujęciu instytucjonalnym, jak i pozainstytucjonalnym jest kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw społecznie pożądanych, w tym również postawy świadomego, krytycznego, twórczego i otwartego odbiorcy komunikatów medialnych. Ten ostatni element to kluczowy aspekt edukacji medialnej rozumianej jako wychowanie do mediów i kształtowanie kompetencji cyfrowo-medialnych. Wystąpienie będzie miało charakter metodyczno-praktyczny i będzie próbą wskazania odpowiedzi na pytanie: czy i w jakim zakresie filmy animowane są stosowane w działaniach edukacyjno-profilaktycznych o celach wskazanych powyżej.

Autorka zaprezentuje przykłady filmów i serii animowanych, które można wykorzystać w działalności edukacyjnej, w kształceniu postaw świadomego użytkownika mediów (w tym Internetu), odpowiedzialnego ekologicznie uczestnika życia społecznego czy rozsądnego ekonomicznie obywatela.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem oraz wnioski z obserwacji

Krótkie filmy animowane, kreskówki dla dzieci itp. są powszechnie dostępnym zasobem edukacyjnym, jednak często bywają pomijane w profesjonalnym projektowaniu procesu dydaktycznego, pomimo swojej atrakcyjności i skuteczności przekazu.

Słowa kluczowe: animacja, dydaktyka, edukacja medialna, kreskówki, profilaktyka

STRATEGIE ZWIĘKSZAJĄCE SKUTECZNOŚĆ ANIMACJI PROFILAKTYCZNYCH POPRZEC WYWOŁANIU U WIDZA OKREŚLONYCH EMOCJI

mgr Joanna Stępniewska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie

as.stepniewska@gmail.com

Treść wystąpienia:

Celem referatu jest przedstawienie różnych strategii użytych w krótkometrażowych filmach animowanych profilaktycznych mających wpłynąć na widza poprzez wywołanie u niego różnych stanów emocjonalnych dla lepszej skuteczności owych materiałów edukacyjnych. Środkiem do realizacji zamierzonego celu jest analiza kilku produkcji m.in. „Goofy no smoking”, „Nuggets” oraz „Are you lost in the world like me” oraz sposobu ich dystrybucji. Oceny ich skuteczności spróbuję dokonać biorąc pod uwagę takie elementy fabuły jak obecność śmierci, rodzaj humoru lub jego całkowity brak, muzykę oraz sposób konstrukcji głównego bohatera, w tym bohatera zbiorowego. Owe produkcje skutecznie przyciągają uwagę widza, a zawarte w nich ważne komunikaty okazują się przed odbiorcą lepiej zapamiętane niż w przypadku filmów instruktażowych z udziałem aktorów lub osób wykwalifikowanych (m.in. lekarzy). Warto poruszyć temat animacji, ponieważ traktowana jest w Polsce jako rozrywka dla nieletniego widza, a przez to lekceważona i często pomijana w kampaniach społecznych skierowanych do widzów dorosłych

Słowa kluczowe: animacja emocje nałogi profilaktyka

(SUPER)ZŁOCZYŃCY. ARCHETYP CIENIA W ANIMACJACH

mgr Kamila Rogowicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach

kamila.rogowicz@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Wystąpienie ma przedstawić czarny charakter w animacji jako postać odzwierciedlającą zmiany zachodzące w kulturze oraz realizującą potrzeby społeczne.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Fascynacja kulturą popularnej czarnymi charakterami wpływa nie tylko na kształt fabuły, ale także na moralno-etyczny wydźwięk filmów animowanych, co jest istotne ze względu na młody wiek dominującej grupy odbiorczej.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Analiza kolejnych postaci przeprowadzona zostanie w oparciu o jungowską koncepcję archetypów (ze szczególnym uwzględnieniem Cienia) i procesu indywiduacji, czyli ponownego zjednoczenia osobowości.

Główne wnioski z wystąpienia:

Omówienie filmowych portretów złoczyńców pozwoli pokazać, jak za pomocą gry wybranymi środkami zmieniał się system definiowania bohatera i jego systemu wartości. Poszczególne etapy tej ewolucji odniesione zostaną do kolejnych stadiów dążenia do jaźni (różnicowania Animy i Animusa oraz integracji Cienia).

Słowa kluczowe: antagonistą, archetyp, animacja

DZIECIĘCY ODBIÓR BAŚNI FILMOWEJ

lic. Agata Chmielarz, Uniwersytet Wrocławski

agata.chmielarz@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Film towarzyszy odbiorcy często już od najmłodszych lat, pomagając poznać i zrozumieć otaczający dziecko świat.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Temat uczenia się w przestrzeni kultury popularnej jest coraz częściej opisywany w literaturze. Baśń filmowa jako przestrzeń czerpania wiedzy o świecie przez dzieci jest więc jak najbardziej aktualnym i interesującym tematem.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Elementy fantastyczne baśni filmowej ułatwiają recepcję filmu poprzez dosadną niezgodność ze światem realnym. Dziecięcy widz często ma styczność z antropomorficzną przyrodą i zwierzętami, fikcyjnym światem, który jest dla niego źródłem wartości moralnych.

Główne wnioski z wystąpienia:

Bajki, zarówno pisane jak i filmowe, posiadać mogą zarówno funkcję terapeutyczną jak i edukacyjną, mogą zarówno leczyć jak i poszerzać kompetencje i uczyć.

Słowa kluczowe: baśń filmowa, edukacja filmowa, dziecko, film, bajka

LUDOWE MĄDROŚCI NA SREBRNYM EKRANIE – CZYLI JAK STWORZYĆ WSPÓŁCZESNĄ BAŚŃ

Jagna Wawrzyniak, Uniwersytet Śląski w Katowicach

jagna.wawrzyniak93@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Filmy dla dzieci, tworzone w oparciu o kryteria literackie baśni, mogą mieć znaczący pozytywny wpływ na ich rozwój psychospołeczny.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Coraz bardziej popularne w edukacji stają się formy obrazkowe, jednak dawniej proces socjalizacji przebiegał między innymi dzięki ustnemu przekazowi informacji i mądrości życiowych, w tym baśni. Odpowiednie połączenie wizualnych form przekazu z wartościami i postawami, jakie niosą ze sobą baśnie, może przyczynić się w pozytywny sposób do rozwoju psychospołecznego dziecka. Świadomy wybór filmów dla dzieci jest ważny zarówno w edukacji szkolnej, jak i domowej.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Baśń jest krótkim utworem literackim o charakterze fantastycznym. Łączy w sobie takie elementy jak: cudowność zdarzeń, łączenie sfer realistycznych z nadprzyrodzonymi, prostotę konstrukcji, nieokreśloność czasu i miejsca zdarzeń oraz tryumf dobra nad złem. Od starożytności funkcją baśni jest przekazywanie wiedzy na temat podstawowych wartości i norm moralnych oraz sposobów rozwiązywania codziennych problemów. Baśń jest środkiem w procesie socjalizacji dziecka, jego wzrastaniu w kulturze. Szczególnie dla dzieci młodszych, które postrzegają świat w sposób dychotomiczny, są źródłem wiedzy na temat odróżniania od siebie postaw i zachowań pożądanych od nieprawidłowych.

Główne wnioski z wystąpienia:

Istnieje szereg kryteriów tworzenia i doboru filmoteki dziecka, która będzie zawierała w sobie cechy baśniowe, odpowiednie także w wizualnej sferze do jego etapu rozwoju i w pozytywny sposób kształtujące jego osobowość.

Słowa kluczowe: baśń, bajka, film, dziecko, rozwój

MODYFIKACJA TERAPEUTYCZNEJ WYMOWY KLASYCZNYCH MOTYWÓW WE WSPÓŁCZESNYCH FILMOWYCH ADAPTACJACH BAŚNI

mgr Katarzyna Szuchiewicz, Uniwersytet Gdański

katszu23@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Sposób przedstawienia relacji międzyludzkich we współczesnych filmowych adaptacjach baśni prowadzi do zmiany ich terapeutycznej wymowy.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Omawiany temat może mieć znaczny wpływ na rozwój współczesnej młodzieży i prowadzić do trudności w budowaniu relacji międzyludzkich.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Teoria psychoanalityczna Bettelheima.

Główne wnioski z wystąpienia:

Klasyczne baśnie, według teorii psychoanalitycznych Bettelheima, mają otwierać młodego człowieka na budowanie satysfakcjonujących więzi uczuciowych poza własnym kręgiem rodzinnym i odwołują się do rytuału inicjacji, na mocy którego młody człowiek jest włączany w krąg wspólnoty dorosłych. Natomiast współczesne filmowe adaptacje często podkreślają, że jedyną prawdziwą miłością jest ta, która nawiązuje się między członkami rodziny, co ma wpływ na zmianę ich terapeutycznej wymowy.

Słowa kluczowe: baśń, psychoanaliza, Bettelheim, ponowoczesność, inicjacja

Sesja 2. Znaczenie terapeutyczne filmu**MIEDZY FILMOTERAPIĄ A FOTOTERAPIĄ, ASPEKTY NARRACYJNE I PROJEKCYJNE. LIMITACJE TERAPEUTYCZNYCH ODDZIAŁYWAŃ DZIEŁA FILMOWEGO**

dr Mariusz Makowski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

makowski@uek.krakow.pl

Treść wystąpienia

Filmoterapia stanowi pojemny termin zawierający w sobie szereg aktywności, które mogą służyć rozwojowi człowieka. Przyjmuje się, iż kontakt z dziełem filmowym może pełnić pomocniczą rolę w toku procesu zmiany. Podobnym narzędziem są fotografie, których użycia w zastosowaniach terapeutycznych opracowano kilka metod. Nie dezawuuując znaczenia tych użytecznych obrazowych narzędzi warto podkreślić, iż same w sobie stanowią jedynie obiekt pomocniczy w procesie terapii, nie stanowiąc jakiegś niezależnej metody lub paradygmatu. W opracowaniu wskazano podobieństwa i różnice między filmoterapią a fototerapią oraz zjawiska psychologiczne, które mogą służyć procesowi terapeutycznej zmiany. Pojęcie filmoterapii bywa rozumiane i przedstawiane w mediach dosłownie, literalnie, jako odrębna forma leczenia (samoleczenia). Warto w celach edukacyjnych precyzyjnie wskazać jakie oczekiwania wobec filmoterapii (fototerapii) są realistyczne. Równie istotnym zdaje się wyszczególnienie oczekiwań wygórowanych, niemożliwych do spełnienia poprzez samodzielny kontakt z dziełem filmowym.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Paradygmaty głównych nurtów psychoterapii, Czynniki leczące w psychoterapii (Yalom), Phototherapy (Weiser), Reading Pictures (Morgovsky), Walker Visuals (Walker), Narratyżacja w psychologii pozytywnej

Słowa kluczowe: terapia, autoterapia, film, fototerapia

FILMOTERAPIA - CO WPŁYWA NA ZMIANĘ I ROZWÓJ? CZYNNIKI TERAPEUTYCZNE FILMU

mgr Sylwia Wojtysiak, Poznański Ośrodek Psychoterapii Integratywnej

integratywny@gmail.com

sylwia.wojtysiak@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Film jest skuteczną formą oddziaływania terapeutycznego.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

W filmoterapii wykorzystuje się wieloaspektowe oddziaływanie dzieła - m. in. muzykę, obraz świata wewnętrznego i zewnętrznego bohaterów.

Film przyspiesza zmianę osobistą. Inicjuje ją i/lub dopełnia.

Zdarzają się sesje skutkujące znaczącą zmianą świadomości i postawy osoby biorącej w niej udział.

Co w filmoterapii wpływa na zmianę i rozwój widza?

Podłoże teoretyczne rozważań:

Podstawą jest dla mnie „Rezolucja na temat uznania skuteczności psychoterapii”, którą zaadaptowałam na potrzeby myślenia o filmoterapii. Postawiłam następujące pytania:

Jak działa filmoterapia?

Jakie czynniki powodują, że człowiek może zostać odmieniony, szczęśliwszy, zdrowszy?

Czym jest doświadczenie filmu i dlaczego ono zmienia najbardziej?

Odpowiedzi pojawią się podczas wystąpienia.

Główne wnioski z wystąpienia:

Film jest doskonałym narzędziem w pracy pedagogicznej, profilaktycznej, terapeutycznej.

W filmoterapii zachodzą złożone zjawiska mające wpływ na wzbudzenie procesu terapeutycznego.

Filmoterapia wzbogaca proces doświadczania samego siebie i życia.

Słowa kluczowe: filmoterapia, psychoterapia w kinie, arteterapia bierna, przeżywanie, doświadczanie

FILMOTERAPIA JAKO METODA

lic. Paulina Pociask, Uniwersytet Śląski w Katowicach

paula.pociask@gmail.com

lic. Aneta Tomas, Uniwersytet Śląski w Katowicach

anetatomas94@gmail.com

lic. Agnieszka Śliwińska, Uniwersytet Śląski w Katowicach

agaania10@wp.pl

Główna teza wystąpienia:

Filmoterapia jako skuteczna metoda terapii dzieci.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Filmoterapia jest nowatorską metodą, która wspomaga edukację i terapię dzieci i osób dorosłych. Zaczęła odgrywać ważną rolę w placówkach edukacyjnych. Film traktowany jest jako forma relaksu i rozrywki ale także zawiera wiele wartości estetycznych, poznawczych, edukacyjnych oraz społecznych.

Ponadto prezentuje odmienną, niejednokrotnie indywidualną wizję świata oraz pozwala na spotkanie się z własnymi emocjami oraz zaakceptowanie ich w bezpiecznych dla widza warunkach.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Literatura autorstwa Ewy Warmuz-Warmuzińskiej

Główne wnioski z wystąpienia:

-Filmoterapia jest pomocnym elementem w zrozumieniu emocji najmłodszych odbiorców sztuki filmowej.

-Filmoterapia zachęca dzieci do aktywnego uczestnictwa w zajęciach.

-Filmoterapia modyfikuje sferę behawioralną dziecka – uczestnika zajęć.

- Dziecko naśladuje bohaterów filmowych poprzez utożsamianie się z nimi, braniu na siebie ich emocji.

Słowa kluczowe: arteterapia, filmoterapia, dzieci, emocje

FILMOTERAPIA JAKO JEDNA Z FORM TERAPII ZAJĘCIOWEJ W PROCESIE AKTYWIZACJI OSÓB STARSZYCH

Monika Ignacak, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

mignacak2@st.swps.edu.pl

Treść wystąpienia:

Starzenie się polskiego społeczeństwa jest coraz bardziej zauważalne

z perspektywy ostatnich lat. Jak pisze J. Rembowski (1984), starość jest nieuniknionym i naturalnym etapem życia każdej żywej istoty. W polskim systemie gdzie opieka zdrowotna jest oddzielona od opieki społecznej dostępność terapii zajęciowej jest w znacznym stopniu ograniczona i sprowadza się głównie do instytucji.

W przypadku ograniczeń sprawności chorej w warunkach domowych praktycznie

nie ma dostępu do żadnych form terapii zajęciowej wspomagającej prawidłowy rozwój oraz funkcjonowanie.

Podczas mojego referatu skupię się wyłącznie na jednej z form terapii zajęciowej

- arteterapii - mówiąc o możliwości wykorzystania technik filmoterapii w procesie aktywizacji osób starszych.

W ten sposób chciałabym podkreślić jej wspomagającą rolę podczas stosowania innego rodzaju terapii oraz

jako formę adaptacyjną - osławającą z pojęciem starości, ukazującą różne sposoby przedstawienia tego okresu życia na ekranie.

Słowa kluczowe: film, arteterapia, senior, aktywizacja, problematyka osób w podeszłym wieku

JAK DOBRAĆ FILM NA ZAJĘCIA Z FILMOTERAPII NA ODDZIALE PSYCHIATRYCZNYM?

mgr Anna Krysztofowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

akrysztofowicz.11@gmail.com

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Zajęcia z filmoterapii są coraz chętniej stosowane na wszelkiego rodzaju oddziałach psychiatrycznych zarówno zamkniętych jak i dziennych. Dobór odpowiedniego filmu, który pomoże i nakłoni do refleksji a nie pogorszy stanu pacjenta, a przy tym go zaciekawi nie jest jednak prosty.

Główne wnioski z wystąpienia:

Zajęcia z filmoterapii przy doborze odpowiedniego filmu bardzo korzystnie wpływają na pacjenta niezależnie od zaburzeń. Ważne jest jednak dopasowanie filmu pod względem gatunku (np. unikanie dramatów czy melodramatów) jak i samej treści tak, by pacjenci byli w stanie wczuć się w któregoś z bohaterów. Zainteresowanie pacjenta jest tutaj elementem kluczowym.

Podłoże teoretyczne:

Kozubek, M. (2016). Filmoterapia. Gdańsk: Wydawnictwo Słowo/Obraz Terytoria.

Warmuz- Warmuzińska, E. (2015). Filmoterapia scenariusze zajęć w edukacji filmowej dzieci i dorosłych. Warszawa: Wydawnictwo Difin.

Warmuz- Warmuzińska, E. (2013). Filmoterapia w edukacji i terapii dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych. Warszawa: Wydawnictwo Difin.

Słowa kluczowe: filmoterapia, terapia, zajęcia w szpitalu

FILMOWY OBRAZ DEPRESJI I JEGO ROLA TERAPEUTYCZNA W „MELANCHOLII” LARSA VON TRIERA

mgr Hanna Kowalska, Uniwersytet Wrocławski

kowalska_hanna@tlen.pl

Celem wystąpienia jest usystematyzowanie rozważań nad problematyką traumy i depresji we współczesnej kinematografii oraz wykazanie terapeutycznej roli filmów, które mierzą się z tą tematyką. Autorka wykaże na przykładzie analizy filmu „Melancholia” w reżyserii Larsa von Triera wspomnianą wyżej terapeutyczną funkcję dzieła filmowego. Autorka udowodni także, iż obraz przedstawiony w „Melancholii” urasta do rangi symbolu, który portretuje różne postawy społeczne wobec depresji, stając się formą emocjonalnego dialogu z widzem. Autorka umieści swoje rozważania w teorii psychoanalizy oraz w teorii form symbolicznych Cassirera.

Główna teza wystąpienia:

Film Larsa von Triera pozostaje formą terapii nie tylko dla reżysera, ale przede wszystkim dla widza.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Ponieważ odsłania on ciekawą stronę twórczości reżysera, która może być przydatna w terapii osób zmagających się z depresją, a także tych, którzy chcieliby lepiej zrozumieć mechanizmy właściwe depresji.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Rozważania teoretyczne zostaną umieszczone w obszarze psychoanalizy, a także teorii form symbolicznych Cassirera.

Główne wnioski z wystąpienia:

Film może pełnić funkcję terapeutyczną, nawet jeśli w sposób oczywisty nie uspokaja i nie łagodzi odczuć odbiorcy. Aspekt terapeutyczny wynika także z możliwości utożsamienia się z bohaterką filmu.

Symboliczny koniec świata (depresja) w filmie von Triera nie jest paradoksalnie zdarzeniem ostatecznym.

Słowa kluczowe: Lars von Trier, depresja, melancholia, terapia

Sesja 3. Film w edukacji (poza)szkolnej

FILM: SZTUKA STOSOWANA

dr Witold Adamczyk, Collegium Da Vinci w Poznaniu

witold_adamczyk@cdv.pl

Treść wystąpienia:

Jednym z jej celów jest opowiadanie o czymś ważnym. Jeśli narracja ma być skuteczna i trafić do widza powinna wywoływać u niego określone procesy. Celem badań było określenie zjawisk psychicznych inspirowanych ekranem, których wystąpienie jest konieczne aby dzieło okazało się ważne dla widza. Badaną populacją była grupa, młodzieży szkolnej i uniwersyteckiej regionu Podbeskidzia, u której opisywano zjawiska psychologiczne pojawiające się w trakcie percepcji filmów uznawanych przez nią za ważne. Porównanie tych zjawisk, z procesami zdiagnozowanymi w trakcie oglądania filmów uznanych przez tą samą grupę za mało ważne, pozwoliło określić minimalne wartości ich natężenia. Zjawiska i procesy ułożono w zależność przyczynowo skutkową – gdzie zmiennymi niezależnymi są elementy filmu a zmiennymi zależnymi procesy natężenia uwagi, emocji, zjawiska utożsamiania się z głównym bohaterem, zmiany postaw a w konsekwencji modyfikacji konstruktów osobistych uczestnika projekcji. Pojawiające się wraz z upływem czasu ekranowego u widza zjawiska psychiczne dały podstawę do ułożenia ich w model percepcji, nazwany Psychologicznym modelem widza kinowego.

Słowa kluczowe: doświadczenie estetyczne, percepcja sztuki filmowej, zjawiska psychologiczne zachodzące w trakcie percepcji ekranu, skutki osobowościowe

BIOGRAFIA, FILM, EDUKACJA – TRZY WYMIARY UCZENIA SIĘ. EDUKACYJNE ASPEKTY KINA BIOGRAFICZNEGO W PROCESIE UCZENIA SIĘ CZŁOWIEKA DOROSŁEGO

dr Joanna Golonka-Legut, Uniwersytet Wrocławski
joanna.golonka-legut@uwr.edu.pl

Wartościowym źródłem wiedzy o życiu człowieka, ale również o roli wydarzeń życiowych w procesie uczenia się są biografie ludzkie. W refleksji andragogicznej w sposób szczególny dostrzega się i podkreśla wartość edukacyjną biografii. Interesującą propozycją która łączy biografię z aktywnością edukacyjną są warsztaty biograficzne, które można postrzegać przez pryzmat edukacji alternatywnej, aktywnej, refleksyjnej. W takiej perspektywie warto zastanowić się nie tylko nad miejscem i rolą filmu biograficznego w procesie uczenia się dorosłych, ale również możliwościami jakie są wpisane w jego świadome wykorzystanie w edukacji dorosłych.

Główna teza wystąpienia:

Film biograficzny może być rozumiany jako obszar szeroko rozumianej edukacji człowieka dorosłego.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

- aktualność problematyki
- wartość poznawcza, m.in. próba (roz)poznania specyfiki filmu biograficznego z perspektywy andragogicznej
- praktyczny wymiar refleksji – namysł nad wykorzystaniem filmu biograficznego w procesie uczenia się i nauczania ludzi dorosłych

Podłoże teoretyczne rozważań:

- rozumienie filmu biograficznego w perspektywie poglądów badaczy historii i kultury filmowej oraz badań nad filmami biograficznymi,
- rozumienie biografii w edukacji dorosłych,
- odniesienie do teorii biograficzności – m.in. uczenia się z biografii.

Słowa kluczowe: biografia, film biograficzny, uczenie się, warsztat biograficzny, edukacja dorosłych

FILMOWI CZWORONOŻNI BOHATEROWIE JAKO ASPEKT PSYCHOEDUKACYJNY W ODDZIAŁYWANIU NA DZIECKO

mgr Patrycja Kowalik, Uniwersytet Śląski w Katowicach
pattsy@poczta.onet.pl

Treść wystąpienia:

Każdy z nas słyszał przysłowie „Pies jest najlepszym przyjacielem człowieka” – niewątpliwie nie jest to stwierdzenie bezpodstawne. Bez względu na okoliczności psy zachowują wierność, nie pamiętają win, kochają bezwarunkowo... Dzisiaj oczywistym jest, że pies w pozytywny sposób wpływa na człowieka. Dobroczynne efekty kontaktu z psami wykorzystywane są nawet w dogoterapii i resocjalizacji. Ale również jest możliwe by zwierzę filmowe w dużym stopniu oddziaływało na rozwój społeczny młodej jednostki. O wiele znacznie przemawiają one do wyobraźni dzieci niż wymyślone, fantastyczne postacie. Bardzo mało kiedy, choć można wymienić kilkadziesiąt czworonogów, które przeszły do historii i stały się bohaterami masowej skali. Powstają o nich książki, filmy, stawiane są pomniki a nawet organizuje się na ich cześć prestiżowy wyścig Iditarod na Alasce. Psy, koty i inne zwierzęta które pojawiają się w filmach są różnych ras. Zostały obsadzone tak samo jak ludzcy aktorzy, na podstawie tego, jak pasowali do swoich ról. Prezentacja ukaże jak młody widz odbiera zwierzęcych bohaterów na szklanym ekranie, co oni wnoszą do świata wartości dziecka i jak mocno są w stanie kształtować jego poczucie wrażliwości, piękna i normy społecznej

Słowa kluczowe: pies, dziecko, oddziaływanie, redukcja napięcia, psychoedukacja

„LISTY DO M.” JAKO ŹRÓDŁO WIEDZY O ŚWIECIE? O KINIE POPULARNYM W DYDAKTYCE

dr Karol Jachymek, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
kjachymek@swps.edu.pl

Treść wystąpienia:

Kino popularne, jakkolwiek precyzyjna definicja tego zjawiska może stanowić współcześnie pewną trudność, często bywa obszarem ignorowanym w procesie edukacji, mimo iż to właśnie ono cieszy się z reguły największym zainteresowaniem młodzieży. Należy jednak podkreślić, że wszelkiego rodzaju formy i materiały (audio)wizualne, by powołać się m.in. na koncepcje Marca Ferro, Petera Burke’a czy na podstawowe założenia nowego historycyzmu, mogą nieść z sobą ogromny potencjał poznawczy, będąc chociażby znakomitym świadectwem rzeczywistości zewnętrznej, toczących się w niej procesów czy charakterystycznych dla niej norm, stereotypów bądź przyzwyczajień. Zasadniczym celem wystąpienia jest zatem wskazanie, w jaki sposób można wykorzystywać kino popularne w dydaktyce i jakie konteksty do namysłu nad nim wydają się dziś szczególnie

funkcjonalne. Trzeba bowiem pamiętać, że umiejętność refleksyjnej i krytycznej lektury popularnych zjawisk filmowych (oraz różnego rodzaju przekazów medialnych) staje się obecnie coraz większą koniecznością.

Słowa kluczowe: kino popularne, mainstream, popkultura, świadectwo historyczne

FILMOTEKA SZKOLNA. AKCJA! - EDUKACJA FILMOWA W SZKOLE

mgr Aleksandra Czetwertyńska, Filmoteka Szkolna. Akcja!

aleksandra.czetwertynska@ceo.org.pl

Główna teza wystąpienia:

Edukacja filmowa ma swoje miejsce w szkole. Zarówno w nauczaniu przedmiotowym, w pracy wychowawczej młodzieży, czy przy realizacji projektów uczniowskich. Aby wprowadzić edukację filmową w szkole należy zwiększyć kompetencje nauczycieli, nie zapominając o uczniach. Te działania mogą wesprzeć projekty edukacyjne, takie jak „Filmoteka Szkolna. Akcja!”

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Dzisiejsza młodzież żyje w świecie obrazkowym. Film jest bardzo bliskim uczniom medium. Oglądają seriale, filmy na youtube, grają w gry. Co raz trudniej jest jednak zachęcić młodego widza do obejrzenia dłuższych form filmowych, do oglądania filmów bardziej ambitnych. Wyzwaniem jest zatem, aby wykorzystać potencjał młodych ludzi i ich naturalne środowisko, do celów edukacyjnych. Drogą filmowej edukacji jest: od praktyki do teorii. Uczymy zatem młodych ludzi nie tylko patrzeć, ale również tworzyć filmy.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Rozważania oparte są na wieloletnich doświadczeniach fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz na raportach, które powstają m.in. w ramach Koalicji dla Edukacji Filmowej.

Główne wnioski z wystąpienia:

Należy zwiększać kompetencje nauczycieli, aby świadomie i aktywnie wykorzystywali edukację filmową w szkołach z jak największą korzyścią dla uczniów.

Słowa kluczowe: film w szkole, projekt edukacyjny

FILM JAKO NARZĘDZIE EDUKACYJNE, PROFILAKTYCZNE I TERAPEUTYCZNE W EDUKACJI POLONISTYCZNEJ NA POZIOMIE SZKOŁY PONADGIMNAZJALNEJ

mgr Dariusz Martynowicz, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

martynowiczdariusz@gmail.com

Problem badawczy/praktyczny:

Wpływ filmu na młodzież w perspektywie edukacyjnych, terapeutycznych i profilaktycznych właściwości kina.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Planowany tytuł wystąpienia jest zgodny z priorytetami konferencji i obejmuje badania dotyczące edukacji filmowej, wykonane na grupie ok. 120 uczniów liceum ogólnokształcącego mierzące wpływ oglądanych filmów na odbiorcę pod kątem różnych właściwości i oddziaływań filmowego tekstu kultury. Szczególnie skupiono się na opisie interakcji filmu na ucznia w kontekście tematu profilaktycznej i terapeutycznej funkcji sztuki.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Często lekceważy się profilaktyczne i terapeutyczne działanie sztuki (zwłaszcza filmu) w edukacji szkolnej.

Film staje się punktem wyjścia wielu dyskusji dotyczących ważnych politycznych, społecznych i prywatnych problemów

Film jest jednym z najbardziej ulubionych i pożądanym przez młodzież form uczestnictwa w kulturze

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Wykonane badania przynoszą szereg cennych informacji nie tylko na temat roli filmów, ale i doświadczeń współczesnej młodzieży – ich problemów, poglądów i opinii, stają się źródłem cennych wniosków dotyczących współczesnej kultury obrazu i jej wpływu na młodych ludzi i mogą być cennym źródłem informacji zarówno dla filmoznawcy, psychologa, jak i inspiracji dla nauczyciela.

Słowa kluczowe: film, liceum ogólnokształcące, profilaktyka, terapia

CIEMNE ŻYWOPŁOTY HRABSTWA ANTRIM. O MOŻLIWOŚCIACH WYKORZYSTANIA DOŚWIADCZEŃ IRLANDII PÓŁNOCNEJ W POLSKIEJ EDUKACJI FILMOWEJ

dr Krzysztof Kopczyński, Uniwersytet Warszawski

kk@eurekamedia.info

Treść wystąpienia:

W referacie przedstawię koncepcję i doświadczenia programu edukacji filmowej i medialnej „A Wider Literacy” realizowanego w Irlandii Północnej od 2000 roku. Program ten został oparty na jasnej strategii i był przez

kilkanaście lat budowany systematycznie i konsekwentnie. Jego twórcy uwzględniali nie tylko oczywiste w kraju, w którym ostatni zamach terrorystyczny IRA miał miejsce w 2006 roku, uwarunkowania polityczne, lecz odnosili się także do projektu wzmocnienia rynku filmowego w Irlandii Północnej. Jego najbardziej spektakularnym sukcesem okazała się w ostatnich latach produkcja serialu „Gra o tron”. Autorzy „A Wider Literacy” byli wspierani przez polityków różnych opcji, samorządy i Brytyjski Instytut Filmowy. Otrzymywali nagrody, a ich projekt stał się podstawą do stworzenia programów edukacji filmowej w 32 krajach. Odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu może on być punktem odniesienia dla polskich edukatorów filmowych, jest głównym celem referatu.

Słowa kluczowe: edukacja, film, Wider Literacy

Sesja 4. Filmowe tropy kryminalne

FILMOWY OBRAZ GENERALIZACJI Z OBSZARU NAUK SĄDOWYCH – NA PRZYKŁADZIE SERIALU CRIMINAL MINDS

dr hab. Marek Leśniak, Uniwersytet Śląski w Katowicach

marek.lesniak@us.edu.pl

mgr Paweł Szybko, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Główna teza wystąpienia:

Filmy i seriale obrazują generalizacje funkcjonujące w określonym czasie w określonych obszarach nauk sądowych. Nadal generalizacje oparte na doświadczeniu dominują w stosunku do generalizacji empirycznych.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Problem wpływu utrwalonych w naukach sądowych generalizacji, ich źródeł oraz sposobów utrwalania, należy do najbardziej aktualnych kwestii w naukach sądowych. Środowisko naukowców krytycznie podchodzących do praktyki ekspertów w poszczególnych rodzajów ekspertyz sądowych stara się zweryfikować wiele funkcjonujących standardów postępowania ekspertów, nie znajdujących uzasadnienia w świetle obecnego stanu nauki. Standardy te są związane z przyjmowanymi generalizacjami. Źródłem wiedzy filmowców o standardach dominujących w danym obszarze nauk sądowych są występujący w roli konsultantów eksperci. Filmy zatem mogą ujawniać uznawane w danej dziedzinie generalizacje.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Opracowania na temat generalizacji (istoty, klasyfikacji, znaczenia) T. Andersona, D. Schuma, W. Twinga oraz J. Koniecznego oraz A. Ibek.

Opracowania na temat wkładu Roberta Resslera oraz Jamesa Clemente w tworzenie metodyk oraz struktur instytucjonalnych profilowania kryminalnego w Stanach Zjednoczonych.

Główne wnioski z wystąpienia:

Filmy ujawniają przyjmowane w danej dziedzinie nauk sądowych generalizacje – dzięki wykorzystywaniu ekspertów w roli ich konsultantów. Mogą również być źródłem przekonań nieekspertów na temat generalizacji, na których opiera się określona dziedzina nauk sądowych.

Słowa kluczowe: generalizacje, nauki sądowe, filmy

FIKcja A RZECZYWISTOŚĆ ORAZ WPŁYW NA ODBIORCĘ FILMÓW Z GATUNKU FORENSIC SCIENCE CRIME DRAMA

mgr Olivia Rybak, Uniwersytet Śląski w Katowicach

olivia.rybak@us.edu.pl

Treść wystąpienia:

Przygotowane opracowanie ma na celu przedstawienie kilku najczęstszych mitów związanych z kryminalistyką, które utrwaliły się w filmach. Skupiono się szczególnie na filmach amerykańskich i porównaniu wizji ich twórców z rzeczywistą pracą tamtejszych techników kryminalistycznych oraz pracowników laboratoryjnych w oparciu o angielskojęzyczne opracowania i materiały naukowe podejmujące tę tematykę.

Wyliczono kilka problemów: status technika kryminalistyka i jego rola przy przystępowaniu do oględzin, zwłoki na miejscu zbrodni a uprawnienia technika kryminalistyka, znaczenie odpowiedniego oświetlenia podczas oględzin miejsca zdarzenia badanie śladów DNA, odcisków palców i włosów.

W drugiej części przeanalizowano potencjalny wpływ filmów kryminalnych na świadomość widza. Wyprowadzono podział na wady i zalety takich filmów. Obrazy te wprowadzają pojęcia typowe dla kryminalistyki do kultury masowej, do świadomości widza i ukazują niekiedy bardziej realistycznie pracę. Z drugiej strony kreują fałszywe poczucie nieomyślności nauki oraz policji, często przedstawiając kryminalistykę

i nauki sądowe jako ostateczne narzędzie do walki z przestępczością, co może prowadzić do pokładania nadmiernego zaufania w naukę i ignorowania innych przedstawionych dowodów.

Zaprzeczono istnieniu tzw. efektu CSI, bazując na wynikach badań przeprowadzonych przez naukowców Uniwersytetów w Stanach Zjednoczonych. Pokróćce opisano te badania i skomentowano wyniki.

Słowa kluczowe: technik kryminalistyk, tzw. Efekt CSI, forensic science crime drama, ślady kryminalistyczne

UCZUCIA I EMOCJE ODBIORCÓW FILMOWYCH ADAPTACJI KRYMINAŁÓW ZYGMUNTA MIŁOSZEWSKIEGO W ŚWIELE RECENZJI „UWIKŁANIA” JACKA BROMSKIEGO I „ZIARNA PRAWDY” BORYSA LANKOSZA

dr Leszek Będkowski, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

leszekbedkowski@wp.pl

Treść wystąpienia:

Przedmiotem rozważań uczyniono wybrane aspekty recepcji filmowych adaptacji kryminałów Zygmunta Miłoszewskiego, które wyraźnie wpisują się w zjawisko polityzacji kultury i zarazem w towarzyszące jej spory społeczno - polityczne. Artykuł proponuje refleksję nad dyskursem recenzji filmów (Uwikłanie oraz Ziarno prawdy) jako nośnikami określonych oczekiwań, uczuć i emocji, związanych z odbiorem dzieła filmowego oraz filmowego kryminału, ale też ze współczesnymi dyskursami na tematy społeczno - polityczne.

Główna hipoteza wystąpienia:

W świadectwach odbioru filmowych adaptacji kryminałów Miłoszewskiego dominują uczucia i emocje, związane z kontekstami społeczno - politycznymi filmów.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Powieści pisarza reprezentują społeczno obyczajową odmianę kryminału, prowokując do postawienia pytania o dominujący sposób (styl) odbioru ich filmowych adaptacji oraz do określenia jego źródła.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Spojrzenie na "codzienne" teksty kultury (w tym kultury popularnej) jako na nośniki dyskursu „potoczności”; analiza dyskursu.

Główne wnioski z wystąpienia:

Zostaną sformułowane po weryfikacji wstępnie założonej hipotezy. Jest wysoce prawdopodobne, że świadectwa psychoemocjonalnego zaangażowania odbiorców filmów będą w tym przypadku związane nie tyle ze specyfiką medium przekazu oraz gatunku, ile raczej z aktualnymi dyskursami medialnymi.

Słowa kluczowe: adaptacja filmowa, dyskurs, kryminał, Zygmunt Miłoszewski, recenzja

TRAUMA W KOSTIUMIE. O „SCENIE ZBRODNI” OPPENHEIMERA I „BRAKUJĄCYM ZDJĘCIU” PANHA

dr Aleksandra Drzał-Sierocka, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie

drzalka@poczta.onet.pl

Główna teza wystąpienia:

Joshua Oppenheimer w Scenie zbrodni i Rithy Panh w Brakującym zdjęciu podjęli próbę stworzenia filmów rozliczeniowych – ujawniających ludobójstwo z przeszłości jako wymagającą „przepracowania” traumę widzianą w wymiarze jednostkowym oraz zbiorowym (społecznym). Oba filmy – co kluczowe – naznaczone są autotematyczną refleksją nad (nie)możliwościami filmu dokumentalnego w zakresie ujawniania przeszłości i reprezentowania pamięci. Porównawcze rozpatrzenie Sceny zbrodni i Brakującego zdjęcia jest o tyle interesujące, że autor pierwszego opowiada o zbrodni dokonanej przez „innych” i koncentruje uwagę na zbrodniarzach; reżyser drugiego zaś – prezentuje własną, osobistą historię ofiary. Stworzone przez nich filmy mają stanowić rodzaj katharsis widzianego na różnych poziomach i w różnych perspektywach: od procesu tworzenia jako „wyzwalającego” dla twórcy (u Panha), po koncepcję filmu obarczającego winą bohatera i przez to oczyszczającego dla odbiorcy (u Oppenheimera).

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

W ostatnich dziesięciu latach film dokumentalny jest tym obszarem kinematografii, który rozwija się szczególnie „prężnie”, oferując nowatorskie rozwiązania. Dokumentaliści sięgają po różne tematy, wśród których znaczną część stanowią traumatyczne doświadczenia – widziane w wymiarze osobistym lub zbiorowym (społecznym). Przykładami tego typu są Scena zbrodni i Brakujące zdjęcie – dokumenty nowatorskie formalnie, ze względu na sposób ukazania tematu uznane z jednej strony za kontrowersyjne, z drugiej zaś – wyliczane w gronie najlepszych filmów dokumentalnych ostatnich lat.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Różne koncepcje filmu dokumentalnego. Kwestia pamięci i jej reprezentacji.

Główne wnioski z wystąpienia:

Współcześni twórcy-dokumentaliści chętnie tę dwuznaczność wykorzystują potencjał filmu dokumentalnego, by osiągnąć cel widziany zarówno intelektualnie (ujawnienie zdarzeń z przeszłości jako dostarczenie odbiorcy wiedzy), jak i emocjonalnie (wywołanie wstrząsu, poruszenie odbiorcy). Oppenheimer i Panh sięgają po odważne rozwiązania formalne: pierwszy wykorzystuje teatralny performans, nakłaniając zbrodniarzy, by przed kamerą odtworzyli dawne zbrodnie; drugi sięga po konwencję paraanimacji, opowiadając własną traumatyczną przeszłość w scenkach odegranych glinianymi figurkami. Ich filmy – oparte na dalekich od założeń „obiektywnej prawdy” metodach rekonstrukcji i kreacji – pozostają dokumentami, odzwierciedlającymi nie tyle same zdarzenia, co przede wszystkim – pamięć o nich.

Słowa kluczowe: film dokumentalny, ludobójstwo, pamięć

WYBRANE ASPEKTY PRZYSTOSOWANIA SIĘ CZŁOWIEKA DO IZOLACJI PENITENCJARNEJ I JEJ PSYCHOLOGICZNE NASTĘPSTWA NA PRZYKŁADZIE FILMU „SYMETRIA” (REŻ. KONRAD NIEWOLSKI)

mgr Wiola Friedrich, Uniwersytet Śląski w Katowicach

wiola.friedrich@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Ideą wystąpienia jest przedstawienie zagadnień z zakresu psychologii resocjalizacyjnej na podstawie historii bohaterów filmu „Symetria”, który może być wykorzystywany w pracy dydaktycznej z zakresu psychologii sądowej.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Film opowiada historię mężczyzny, który zostaje niesłusznie umieszczony w areszcie śledczym za napaść na staruszkę. Na jego podstawie zaprezentować można podstawowe zagadnienia związane z psychologią penitencjarną: zróżnicowanie społeczności więźniów, przystosowanie się człowieka do środowiska więziennego, psychologiczne następstwa izolacji, zaburzenia w zachowaniu się więźniów, nieformalny kodeks postępowania i funkcjonowania więźniów, negatywne przejawy podkultury więziennej, zasady funkcjonowania całej społeczności więziennej, aspekty środowiska więziennego jako źródła stresu psychologicznego.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Omawiane zagadnienia znajdują swoje źródło głównie w polskich opracowaniach z zakresu psychologii resocjalizacyjnej (Ciosek, 2001; Waligóra, 1974; Stanik, 1986; Urban, Stanik, 2007), które opierają się na polskich realiach i polskim systemie prawnym.

Główne wnioski z wystąpienia:

Dla studentów psychologii (szczególnie psychologii sądowej) jedną ze ścieżek zawodowych jest praca w placówkach związanych z istnieniem i funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości. Autorka zaprezentuje autorskie narzędzie ułatwiające i porządkujące omawiane treści.

Słowa kluczowe: psychologia penitencjarna, resocjalizacja, izolacja więzienna

PRZEPACOWYWANIE TRAUMY: AMERYKAŃSKIE TEKSTY KULTURY PO 11 WRZEŚNIA

mgr Kaja Łuczynska, Uniwersytet Jagielloński

kaja.joanna.luczynska@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Wiele z powstałych po wydarzeniach z 11 września 2001 roku amerykańskich tekstów kultury zawiera w sobie bezpośrednie lub metaforyczne odniesienie do tych traumatycznych wydarzeń. Nieustanne powstawanie do dnia dzisiejszego tego typu dzieł dowodzi, że „9/11” nadal stanowi niezabliźnioną ranę w świadomości Amerykanów, jest traumą, która nie została jeszcze do końca przepracowana.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Niewiele jest polskich opracowań na temat wpływu wydarzeń z 11 września na Stany Zjednoczone, tymczasem jest to zdarzenie kluczowe do zrozumienia aktualnej sytuacji politycznej i społecznej USA. Interdyscyplinarne podejście do zagadnienia (w moim referacie planuję bowiem zająć się nie tylko filmem, ale także innymi tekstami kultury takimi jak serial czy architektura) stanowi znaczącą innowację.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Wpływ wydarzeń z 11 września na współczesne kino amerykańskie zostanie ukazany przez pryzmat kategorii straty (loss). Punkt wyjścia stanowią faktyczne, fizyczne „straty”: zburzenie budynków WTC oraz ofiary zamachu. Te fizyczne, namacalne braki przekładają się również na straty trudniejsze do empirycznego uchwycenia, ujawniające się w szeregu procesów socjologicznych i politycznych. W ramach „9/11” przeszłość łączy się z teraźniejszością, zgodnie z twierdzeniami Waltera Benjamina („Theses on the Philosophy of History”), który pisał, że opłakiwanie, rozpamiętywanie straty oznacza również budowanie aktywnej i otwartej relacji z historią. Natomiast analiza przeszłości, umożliwia poruszanie się do przodu

i kreację. W rozważaniach sięgnę również do klasycznego, freudowskiego pojęcia „traumy”, bowiem poczucie braku to zjawisko na wskroś psychoanalityczne.

Główne wnioski z wystąpienia:

Każda z analizowanych w trakcie wystąpienia dziedzin wypracowała własną narrację o 11 września. Mimo to wyraźnie widać powtarzalność pewnych motywów i tematów. Adekwatne, dojrzałe i uznane przez krytykę dzieła odnoszące się do „9/11” zdarzają się bardzo rzadko i są ewenementem. Opór wobec przedstawień zamachów wśród odbiorców dowodzi, iż wydarzenia z 11 września pozostają nadal nieprzepracowaną traumą dla amerykańskiego społeczeństwa.

Słowa kluczowe: USA, kino amerykańskie, 9/11, 11 września, WTC

Sesja 5. Film w osobistych doświadczeniach

FILM JAKO ODBICIE DOŚWIADCZEŃ SPOŁECZNYCH I OSOBISTYCH WEDŁUG STUDENTÓW MEDIOZNAWSTWA

dr Andrzej Postawa, Politechnika Wrocławska

andrzej.postawa@pwr.edu.pl

Treść abstraktu:

Współczesna kinematografia, coraz częściej wykorzystując nowoczesne technologie cyfrowe, w dużym stopniu odwołuje się do wirtualnej rzeczywistości, którą tworzą te digitalne narzędzia. Sytuacja ta może powodować u widza świadomość sztuczności prezentowanego materiału oraz dekonstrukcję klasycznych modeli narracyjnych i czasoprzestrzennych. Obrazy cyfrowe nie odzwierciedlają już naturalnego istnienia sfilmowanego obiektu, ale tworzą odrębną rzeczywistość bez konkretnego wzorca. Odłączają one osoby, środowiska, krajobrazy od ich realnego świata i dostosowują je do cyfrowego punktu odniesienia. Ukonkretniają się symulacje sztucznych światów i fikcyjnych postaci wraz ze wspianiałym wachlarzem efektów specjalnych i wizualnych rozwiązań. Ten sposób tworzenia filmu to koniec tradycyjnego kina kręconego na planie filmowym i początek nowej ery filmu tworzonego na ekranie komputera. Badania empiryczne wśród studentów Politechniki Wrocławskiej w latach 2012-2016 wskazują na ich stosunek do powyższych zmian, na ich percepcję filmu cyfrowego, na relacje pomiędzy filmem a nowoczesnymi technologiami rejestracji oraz odbioru obrazu i dźwięku na film jako odbicie doświadczeń społecznych i osobistych.

Problem badawczy/praktyczny:

Społeczne i osobiste doświadczenia studentów medioznawstwa.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:.

Ewolucja czy koniec tradycyjnej kinematografii

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Cyfrowa rewolucja w kinematografii.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Zmiana technologii powoduje zmianę tożsamości kinematografii.

Słowa kluczowe: film, komunikacja społeczna, forum internetowe, badania jakościowe

KONSENSUALNA NIEMONOGAMIA W FILMIE

mgr Agnieszka Ewa Łyś, Uniwersytet Warszawski

agnieszka.lys@psych.uw.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

Konsensualna niemonogamia (consensual non-monogamy, CNM) występuje w różnych filmach, zarówno dokumentalnych, jak i fabularnych, np. „Zakazana miłość”, „Siostry i Schiller”, „Amours pluriels”.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Z badania przeprowadzonego pod kierunkiem J. D. Rubin w 2014 r. wynika, że 5% Amerykanów angażuje się w jakieś formy CNM. Badania pokazują, że zdecydowana większość psychoterapeutów nie ma żadnego przygotowania do pracy z takimi klientami. (Weitzman, Davidson, Philips, 2010) Jako, że film jest jednym z ważnych sposobów kształtowania postaw, a także bywa użytecznym narzędziem psychoedukacji, warto zająć się tym tematem.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Konsensualna niemonogamia opiera się na jawnym utrzymywaniu więzi romantycznych i/lub seksualnych z więcej niż jedną osobą, dziejącym się za zgodą wszystkich zaangażowanych stron. Do najważniejszych form konsensualnej niemonogamii należą: poliamoria, swinging i otwarte związki. Więcej o formach konsensualnej niemonogamii pisze m.in. Katarzyna Grunt-Mejer w artykule

„Od monogamii do poliamorii: społeczny odbiór związków niemononormatywnych” („Studia Socjologiczne” 4/2014).

Główne wnioski z wystąpienia:

Film (zwłaszcza filmy dokumentalne, jak np. „Amours pluriels”) może być pomocny w pracy z osobami praktykującymi CNM, a także w edukacji studentów psychologii i innych nauk społecznych. Może być też pomocny dla samych osób praktykujących CNM.

Słowa kluczowe: poliamoria, cnm, konsensualna niemonogamia, otwarte związki

FIKCYJNOŚĆ A REALNOŚĆ, FILM A MORALNOŚĆ. PRÓBA SPOJRZENIA TEORETYCZNEGO NA SPOSÓB ODDZIAŁYWANIA FILMU NA ODBIORCĘ

mgr Piotr Kurowski, Uniwersytet Wrocławski

kurakopaniec@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Film jako system, struktura złożona, operuje zarówno środkami podlegającymi jak i nie podlegającymi ocenie moralnej. Odpowiedzialność za rozpoznanie, przetworzenie i rozumienie dzieła filmowego leży po stronie twórców i odbiorców, przy czym konstrukty odbiorcze są bogatsze (czy może raczej po prostu bardziej obszerne) od formalnych wskazówek samego dzieła.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Współczesne badania nad oddziaływaniem filmu na odbiorcę uwzględniają dwa aspekty procesu poznania: komunikacyjna koncepcja dzieła sztuki, za jakie film uznajemy, zakłada, iż jest ono zadaniem komunikacyjnym, do którego rozwiązania prowadzą: odbiór wskazówek formalnych, jakimi są znaki i symbole fundujące dzieło; uruchomienie i wykorzystanie systemu pojęć odbiorcy, na który składają się jego doświadczenia, kulturowość, psychika, emocje i motywacje, intelekt. Operacja zachodząca w obrębie filmu (jako systemu) zakłada istnienie informacji, zapośredniczenia i rozumienia jako filarów komunikacji, zaś dyferencja zachodząca pomiędzy filmem a światem poza-filmem uprawomocnia je. Fikcyjność i amoralność świata filmowego istnieje dzięki różnicy, przeciwieństwie rzeczywistości i moralności świata rzeczywistego. Dzięki tak ustanowionej opozycji możliwa zdaje się być kwestia rozstrzygnięcia o zakresie i rodzaju oddziaływania filmu na odbiorcę.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Podłożem teoretycznym moich rozważań są: komunikacyjna koncepcja sztuki Marshalla McLuhana; kognitywna teoria filmu Davida Bordwella; Niklasa Luhmanna rozważania teoretyczne o sztuce; filozoficzne rozważania nad moralnością sztuki masowej Noela Carrolla.

Główne wnioski z wystąpienia:

Film nie jest moralny ani niemoralny. Odbiorca jest. Film prezentuje, odbiorca interpretuje. Podstawą operacji nadawczo-odbiorczej jest nieustanna negocjacja znaczeń.

Słowa kluczowe: film, system, komunikacja, kognitywizm, moralność

FILM JAKO DROGA DO ISTOTY CZŁOWIECZEŃSTWA

mgr Marta Kowalska, Uniwersytet Śląski w Katowicach

marta.kowalska.987@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Można postawić tezę, iż Roman Ingarden poświęcił się rozważaniom z zakresu estetyki, ponieważ między innymi w Sztuce dopatrywał się drogi do realizacji istoty człowieczeństwa. Być może wyjątkowość natury ludzkiej opiera się przede wszystkim na pragnieniu przekraczania rzeczywistości fizycznej i dążeniu do „czegoś więcej”.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Warto ująć problematykę kina w szerszym kontekście i podjąć rozważania na temat istoty dzieła sztuki, jakim jest film oraz jego roli w życiu człowieka – zarówno twórcy, jak i odbiorcy.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Podłożem teoretycznym rozważań jest filozofia Romana Ingardena, a w szczególności pisma dot. zagadnień z zakresu estetyki, w tym m. in. Studia z estetyki, O dziele literackim, Szkice z filozofii literatury.

Główne wnioski z wystąpienia:

Istota ludzka jest tak wyjątkowym stworzeniem właśnie dlatego, że wytwarza ową quasi-rzeczywistość. To proces twórczy zwieńczony powstaniem dzieła sztuki, o autotelicznej wartości, stanowi linie demarkacyjną między człowiekiem, a królestwem zwierząt. Człowiek dzięki twórczości – i wyobraźni – przekracza rzeczywistość fizyczną, sięgając ku innemu światu. Film jest jedną z dróg dotarcia do quasi-rzeczywistości,

a nawet jej elementem. Za pośrednictwem filmu człowiek zbliża się do swojej istoty i wypełnia swoje „powołanie”.

ROLA FILMU W KSZTAŁTOWANIU RELACJI SPOŁECZNYCH I WYCHOWANIA „DO WARTOŚCI”

dr Joanna Zabłocka-Skorek, „KinoSzkoła”. Fundacja Rozwoju Kompetencji Medialnych i Społecznych
kinoszkola@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Odpowiednio dobrane filmy mogą być doskonałym narzędziem w procesie kształtowania relacji społecznych i wychowania do wartości. Wychowawcza praca z filmem musi być oparta na odpowiednim sposobie komunikacji pomiędzy uczniem a nauczycielem, polegającym na odrzuceniu komunikacji opartej na przemocy, stawianiu się w pozycji równorzędnej wobec ucznia, co umożliwia uczniowi podążanie za nauczycielem – mentorem.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Dzieło filmowe jest doskonałym narzędziem, którym mogą posłużyć się nauczyciele w praktyce wychowawczej – zarówno dotyczącej wychowania „do wartości”, jak i kształtowania relacji pomiędzy członkami społeczeństwa.

Podłoże teoretyczne rozważań:

- badania własne
- edukacja aksjologiczna
- komunikacja społeczna
- psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży

Główne wnioski z wystąpienia:

Głównym założeniem wystąpienia jest wykazanie, że teksty o charakterze audiowizualnym (w tym głównie dzieła filmowe) są pożądanym narzędziem w edukacji aksjologicznej młodego pokolenia oraz doskonałym wsparciem w procesie kształtowania relacji społecznych. Wynika to z dwóch przyczyn: po pierwsze, teksty o charakterze audiowizualnym są dominującymi tekstami kultury współczesnej, przez co są przez młodych ludzi najłatwiej przyjmowane i odbierane. Po drugie, narracyjny charakter tekstów audiowizualnych sprzyja realizacji zagadnień obecnych w szkolnych podstawach programowych przedmiotów, w ramach których realizowane są tematy mające związek z edukacją do wartości.

Dzięki odpowiedniemu doborowi audiowizualnych dzieł kultury, wychowawca (a także rodzic), może stworzyć autorski, indywidualny i biorący pod uwagę potrzeby dziecka program wsparcia młodego człowieka w procesie kształtowania systemu wartości i budowania relacji społecznych.

Słowa kluczowe: film a relacje, wychowanie do wartości, film jako narzędzie wychowawcze, film a aksjologia

FREUDOWSCY AVENGERS. DZIECIŃSTWO W KINIE SUPER-HERO JAKO PODSTAWA KREACJI OSOBOWOŚCI I MOTYWACJI BOHATERÓW

Jakub Skorupski-Cymbaluk, Uniwersytet Wrocławski
jacek.cymbaluk@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Dzieciństwo superherosów jest głównym sposobem wyjaśniania kształtowania się ich charakterów, osobowości i motywacji. Myśl ta ma swoje korzenie w psychoanalitycznej koncepcji rozwoju człowieka.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Kino „superhero” jest jednym z najpopularniejszych i najbardziej dochodowych rodzajów filmów w XXI wieku, ale również stosunkowo nowym, co daje duże możliwości analizy w relacji widz-odbiorca. Zrozumienie tego, na jakich paradygmatach, schematach „działają” filmy super-bohaterskie pozwoli na zrozumienie postaw i poglądów, które występują w młodym pokoleniu ludzi.

Podłoże teoretyczne rozważań:

- Freudowska psychologia rozwojowa
- Psychoanalityczna teoria filmu
- Marksistowska teoria mediów
- Psychoanalityczne interpretacje dzieł kultury (Fromm, Freud)

Główne wnioski z wystąpienia:

W kinie superbohaterskim dzieciństwo gra kluczową rolę w kreacji postaci. Życie bohaterów, podobnie jak u freudowskiego Edypa, podyktowane jest przeżytymi w dzieciństwie traumami i nieprzepracowanymi nerwicami. W filmach powtarzają się klasyczne dla psychoanalizy motywy: nieobecny ojciec czy edypalna miłość.

Myśli przedstawione w kinie superbohaterskim, ze względu na jego ogromną popularność, przyczynią się do utrwalenia potocznych poglądów na temat roli dzieciństwa w kształtowaniu osobowości człowieka.

Słowa kluczowe: kino superbohaterskie, psychoanaliza, Freud

Sesja 6. Film w zdrowiu i chorobie

WYKORZYSTANIE FILMU NA ZAJĘCIACH STYMULUJĄCYCH WYBRANE FUNKCJE POZNAWCZE PACJENTÓW PSYCHIATRYCZNYCH

dr Anna Guzy, Uniwersytet Śląski w Katowicach

anna-guzy@wp.pl

Treść wystąpienia:

Autorka planuje zaprezentować przykłady pracy z filmem animowanym na zajęciach psychologicznych poświęconych stymulacji wybranych funkcji poznawczych (pamięci, myślenia, fluencji słownej, koncentracji uwagi). Zaprezentowane będą autorskie propozycje zajęć z pacjentami psychiatrycznymi (na przykładzie filmów Kraina Lodu i Jak wytresować smoka). W wystąpieniu autorka będzie powoływała się na zajęcia, które prowadziła z wykorzystaniem filmu na oddziale przewlekłym Szpitala Psychiatrycznego w Toszku w 2016 i 2017 roku. Dodatkowo w wystąpieniu zostaną pokazane inne możliwości zastosowań, jakie niesie za sobą film animowany (m.in. podczas zajęć psychoedukacyjnych oraz treningowych). W części końcowej zaprezentuję również opinie pacjentów- uczestników zajęć, związane z ich oceną takiej formy pracy psychologicznej.

Główna teza wystąpienia:

Film może być wykorzystywany w pracy z pacjentami psychiatrycznymi do stymulowania funkcji poznawczych.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Rzadko na oddziałach psychiatrycznych wykorzystuje się materiał filmowy do pracy z pacjentami, a dzięki przekazowi wielokodowemu (obraz, dźwięk, słowo) praca z materiałem filmowym daje obiecujące efekty, aktywizuje do pracy i zaciekawia. Stanowi alternatywę dla klasycznych ćwiczeń.

Główne wnioski z wystąpienia: Film animowany pomaga w efektywnej pracy z pacjentami psychiatrycznymi. Stanowi dla nich ciekawą formę ćwiczeń.

Słowa kluczowe: psychiatria, film animowany, funkcje poznawcze

RAK W ROLI GŁÓWNEJ – EDUKACJA PSYCHOONKOLOGICZNA

mgr Marta Banout, Uniwersytet Śląski w Katowicach; Oddział Onkologiczny Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku

martabanout@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Filmy mogą wspierać szkodliwe stereotypy lub modelować wskazane zachowania. Dobrym przykładem rzetelnego i wartościowego podejścia do tematu choroby nowotworowej jest film Song for Marion.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Mimo rozwoju medycyny i sposobów leczenia słowo „rak” nadal budzi złe skojarzenia. Temat choroby nowotworowej jest często poruszany przez filmowców – większość obrazów ukazuje heroizm pacjentów, równocześnie utrwalając obecne w społecznej świadomości stereotypy. Ogromna część filmów zawiera silny przekaz emocjonalny, brakuje w nich jednak warstwy psychoedukacyjnej. Warto więc wskazywać filmy, które są zgodne z wiedzą psychoonkologiczną.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Sfera emocjonalna i psychiczna człowieka jest ważnym elementem choroby i leczenia. W zmaganiu się z nowotworem dużą rolę odgrywa umiejętność radzenia sobie ze stresem. Terapia Simontonowska, wszechstronny program psychoonkologii interwencyjnej, odpowiada na problemy, w obliczu których stają pacjent i jego rodzina. Upowszechnianie wiedzy psychoonkologicznej może przyczynić się do wzrostu jakości wsparcia, komunikacji w rodzinie i życia pacjentów.

Główne wnioski z wystąpienia:

Filmy poruszające problematykę choroby nowotworowej mogą być narzędziem pomocnym w psychoedukacji pacjentów i ich rodzin.

Słowa kluczowe: psychoonkologia, rak, nowotwór, psychoedukacja, terapia simontonowska

WYKORZYSTANIE FILMU W PRACY Z ZAWODNIKIEM SPORTOWYM

mgr Żaneta Rachwaniec-Szczecińska, Uniwersytet Śląski w Katowicach

zaneta.szczecinska@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Prezentowanie sportowcom materiału filmowego jest pomocne w kształtowaniu ich umiejętności mentalnych i psychologicznych oraz może przełożyć się na efektywność współpracy zawodnika z psychologiem.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Liczni autorzy podkreślają korzyści z zastosowania filmów przez psychologów (Akram i in. 2009; Anderson, 1992; Conner, 1996; Scherer, Baker, 1999, Wrobbel, 2003) oraz zwracają uwagę na fakt, że może się ono przyczynić do wzmocnienia funkcji poznawczych i zmiany działania (Onsman, 2009), a także sprzyja modelowaniu.

Podłoże teoretyczne rozważań:

teoria społecznego uczenia się Bandury (1977); zjawisko flow (Csikszentmihalyi, 1975), radzenie sobie ze stresem (Devonport, 2016; Kerdijk, van der Kamp, Polman, 2016; Salim, Vadey, Diss, 2015), perfekcjonizm, zaangażowanie i wypalenie wśród sportowców (Gareth, 2016), lęk przed porażką sportową (Gustaffson, Sagar, Stenling, 2016), potrzeba satysfakcji w sporcie (Curran, Appleton, Hill, Hall, 2013), sportowa rywalizacja (Ohuruogu, Ugwuanyi, Ikechukwu, 2016) czy zaburzenia psychiczne w sporcie (Currie, Johnston, 2016; Topolovec-Vranic i in. 2015).

Główne wnioski z wystąpienia:

Włączenie materiału filmowego do pracy z zawodnikiem sportowym zapewnia większą skuteczność współpracy zawodnika z psychologiem.

Słowa kluczowe: psychologia sportu, teoria społecznego uczenia się, flow, motywacja, radzenie sobie ze stresem

WIZERUNKI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ W KINIE POPULARNYM – WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH

mgr Alicja Mironiuk-Netreba, Uniwersytet Wrocławski

alicja.mironiuknetreba@gmail.com

Problem badawczy/praktyczny:

W jaki sposób osoby z niepełnosprawnością są prezentowane w kinie popularnym?

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Punktem wyjścia dla badań są związki kultury i społeczeństwa w kontekście konstruowania i reprodukcji wiedzy o grupach marginalizowanych. Jedną z takich grup, pomimo popularyzacji integracji, są osoby z niepełnosprawnością. W przypadku niniejszej pracy przedmiotem badań były wizerunki osób z niepełnosprawnością ruchową. W literaturze przedmiotu wyróżnia się trzy fazy prezentacji wizerunków: wczesno-wyzyskiwawczą, super-kalek oraz próby normalizacji. Wizerunki z pierwszej kategorii są nacechowane negatywnie prezentując osoby z niepełnosprawnością jako dziwolągów, uosobienie zła, jako słabe i niezdolne do pełnego uczestnictwa w społeczeństwie, zaburzone seksualnie oraz ofiary przemocy. Faza druga obejmuje wizerunki ukazujące osoby z niepełnosprawnością jako superbohaterów, ludzi obdarzonych niezwykłymi właściwościami. Trzecia faza dotyczy ma normalizacji prezentacji, w których niepełnosprawność przestaje być kategorią totalną, ale jedną z wielu cech budujących postać.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

- przemiana wizerunków jest otwartym procesem – zarówno w nowych produkcjach pojawiają się wizerunki czerpiące z fazy wczesno-wyzyskiwawczej, jak i filmach starszych odnaleźć można przejawy normalizacji,
- wizerunki mężczyzn z niepełnosprawnością dominują ilościowo nad wizerunkami kobiet,
- częstym tematem dyskursu niepełnosprawności w filmach jest adaptacja do nabytej niesprawności,
- seksualność jest ukazana jako istotny obszar funkcjonowania osób z niepełnosprawnością,
- filmowe prezentacje są tworzone z niewielkim lub żadnym udziałem niepełnosprawnych twórców.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Analiza wizerunków osób z niepełnosprawnością w filmie popularnym stanowi interesujące wyzwanie zarówno dla badaczy jak i pedagogów praktyków. Coraz częściej film stanowi materiał dydaktyczny w kontekście obserwowania przemian w medialnych prezentacjach, analizy poszczególnych wizerunków, czy określania przemian w relacji twórcy i widza. Ponadto, rozwój nowych technologii umożliwi przełamanie monopolu osób zdrowych i umożliwi tworzenie i publikowanie treści przez osoby z niepełnosprawnością zgodnie z zasadą „nic o nas bez nas”.

Słowa kluczowe: niepełnosprawność ruchowa, dyskurs, filmowe wizerunki osób z niepełnosprawnością, przemiany postaw

ZATAŃCZYĆ KONGĘ W RYTMIE SCHIZOFRENII – FILM „GŁOSY” W REŻ. MARJANE SATRAPI

Anna Pindych, Uniwersytet Śląski w Katowicach

anna.pindych@onet.pl

Eryka Probierz, Uniwersytet Śląski w Katowicach

erykaprobierz@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Mity psychologiczne dotyczące schizofrenii a wartość artystyczna obrazu.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

W naszym wystąpieniu chcemy pokazać jak można rozróżnić wartość artystyczną filmu od mitów dotyczących schizofrenii. Ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu psychologa/psychoterapeuty pokazanego w filmie, obrazie klinicznym schizofrenii głównego bohatera a także kontekstu farmakoterapii, zachowań agresywnych i marginalizacji w społeczeństwie osób cierpiących na tą chorobę.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Filmy jako nieodłączna część kultury wpływają i kształtują nasze przekonania. W przypadku osób, które nie miały styczności z tą chorobą mogą stanowić jedyny dostępny model porównawczy, ponadto powielanie mitów psychologicznych może doprowadzić do stygmatyzacji osób cierpiących na schizofrenię. Przy omawianiu objawów będziemy posilkować się klasyfikacjami ICD-10 i DSM-5. W przypadku tematu agresywności uwzględnimy także najnowsze badania pokazujące odsetek zachowań agresywnych wśród osób chorujących na schizofrenię.

Główne wnioski z wystąpienia:

Ważna jest refleksja po filmie, nasza świadomość i uważność na nasze przekonania, zdolność do odróżnienia prawdy od wartości artystycznej, szczególnie w 'dobrym' kinie.

Słowa kluczowe: schizofrenia, głosy, mity, wpływ filmu na odbiorcę

Sesja 7. Filmowe obrazy dzieci, młodzieży i rodziny

PSYCHOSPOŁECZNA ANALIZA RELACJI MŁODZIEŻ – DOROŚLI NA PODSTAWIE SERIALU „RODZINKA.PL”

dr Paulina Peret-Drażewska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

pperet@amu.edu.pl

Treść wystąpienia:

Celem wystąpienia jest ukazanie specyfiki wzajemnych relacji młodzi – dorośli związanej z psychospołeczną charakterystyką okresu adolescencji, realizacją zadań rozwojowych przynależnych dla okresu adolescencji znacząco odmiennych od zadań rozwojowych dorosłości, jak również trudnościami związanymi ze zrozumieniem statusu adolescenta przez dorosłych oraz statusu dorosłego przez młodych. Niniejsze zagadnienia stanowić będą główne podłoże teoretyczne rozważań, które oprócz analizy teoretycznej zawierać będą wskazania praktyczne mające na celu poprawę relacji młodzi – dorośli. Teoretyczne zagadnienia zobrazowane zostaną fragmentami serialu rodzinka.pl, który jest interesującą wizualizacją niniejszych zagadnień, co może stanowić element ożywiający prezentację teoretycznych analiz mający zastosowanie np. podczas prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Słowa kluczowe: adolescencja, młodzież, dorosłość, serial

SŁOWA MAJĄ MOC – UŻYWAJ ROZWAŻNIE. OBRAZ PRZEMOCY PSYCHICZNEJ W RODZINIE WE WSPÓŁCZESNYM KINIE

Anna Pyszkowska, Uniwersytet Śląski w Katowicach

a.pyszkowska@gmail.com

Treść wystąpienia:

„Przemoc” kojarzona jest głównie ze znęcaniem się fizycznym, dlatego temat przemocy psychicznej pozostaje problematycznym zarówno dla badaczy, jak i osób zajmujących się pomocą ofiarom. Jak zmierzyć coś, co nie zostawia widocznych śladów, szczególnie gdy sprawcą jest członek zamkniętej, najbliższej grupy, jaką jest rodzina? Ofiary rzadko zgłaszają takie nadużycia: nie mając innych wzorców traktują swoje doświadczenia jako normalne relacje rodzinne, lub boją się reakcji otoczenia, dla którego stereotyp ofiary przemocy domowej to sińce i zadrapania, a nie skargi na temat werbalnych ataków. Przemoc emocjonalna, w tym agresja werbalna, manipulowanie, zastraszanie, nadmierny krytycyzm czy izolowanie społeczne, prowadzą do poczucia niskiej wartości i bezradności, autoagresji, wysokiego neurotyzmu czy gorszego funkcjonowania emocjonalno-poznawczego u dzieci. Osoby będące ofiarami przemocy psychicznej w dzieciństwie znajdują się w grupie ryzyka zaburzeń afektywnych (depresja, dystymia). Celem wystąpienia jest

przedstawienie różnych aspektów przemocy psychicznej oraz wskazanie możliwości korzystania z zasobów współczesnej kinematografii w celach psychoedukacyjnych i profilaktycznych.

Słowa kluczowe: przemoc psychiczna, bariery komunikacyjne, system rodzinny

MASZYNY, KTÓRE WYCHOWUJĄ – CZYLI O PEDAGOGICZNEJ WARTOŚCI FILMÓW PODEJMUJĄCYCH TEMATYKĘ TRANSHUMANIZMU: ANALIZA TREŚCI WYBRANYCH FILMÓW

dr Markus Lipowicz, Akademia Ignatianum w Krakowie

markus.lipowicz@onet.eu

Problem badawczy/praktyczny:

Obraz człowieka oraz ideał wychowania w wybranych filmach podejmujących tematykę transhumanizmu

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Temat ten podejmuje współczesną problematykę transhumanizmu jako fenomenu kulturowego w odniesieniu do wychowania i edukacji. Proponowana tutaj refleksja przyjmuje dwupoziomą perspektywę pedagogiki rzeczy: pierwszy poziom to kwestia roli filmu jako aktora wychowującego; drugi poziom analizy to kwestia filmowego przedstawienia sytuacji pedagogicznej między człowiekiem a myślącą maszyną.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Z analizy treści wybranych pozycji filmowych wyłania się jedno z najbardziej istotnych pytań: kim jest człowiek i w jaki sposób jednostka może stać się bardziej „ludzka”? Kluczowymi wątkami wydają się tutaj być kwestia osobowości oraz indywidualności.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Ze względu na swoją popularność i atrakcyjność dla młodzieży filmy podejmujące tematykę transhumanizmu mogą być korzystnym gruntem dla refleksji nad pytaniami egzystencjalnymi w procesie wychowawczo-edukacyjnym.

Słowa kluczowe: wychowanie, maszyna, pedagogika rzeczy, człowieczeństwo, osobowość, sztuczna inteligencja

LEKCJE SZEKSPIROWSKIE Z WYKORZYSTANIEM ADAPTACJI FILMOWYCH WYBRANYCH SZTUK SZEKSPIRA

mgr Anna Ratkiewicz-Syrek, Uniwersytet Gdański, Gdański Teatr Szekspirowski

akademia@teatrszekspirowski.pl

Problem badawczy/praktyczny:

Bogactwo postaci, szeroka gama zachowań, paleta możliwości interpretacyjnych – sztuki Szekspira to niemalże nieskończona baza, z której można czerpać do woli. Niewątpliwą zaletą jest także atrakcyjność tych dzieł dla praktyki edukacyjnej: dostępnych w różnych przekładach, opracowaniach, inscenizacjach – z czego jedną z najszerszej dostępnych są filmowe adaptacje sztuk Szekspira. Referat przybliży metody pracy stosowane w Dziale Edukacji Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego od roku 2016 – podczas tzw. „lekcji szekspirowskich” w opcji III i IV analizowane są fragmenty filmów, pokazów Teatrów Telewizji (BBC oraz polskie). Każda sztuka Szekspira to konkretna scena oraz zagadnienie o charakterze psychologiczno-społecznym.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Obserwujemy zapotrzebowanie wśród nauczycieli na tego typu zajęcia, które w atrakcyjny dla uczniów sposób przybliżają twórczość Szekspira. Film jest medium przystępnym, dogodnym do analizy oraz inspirującym do własnych działań twórczych.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Potwierdzenie uniwersalności sztuk Szekspira oraz potęgi medium filmowego. Sztuki Szekspira, dzięki różnorodnym i charakterystycznym postaciom, przekazują głęboką znajomość natury ludzkiej.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Ta metoda pracy z uczniami okazuje się skuteczna, jest możliwa do powtórzenia i rozwinięcia przez nauczycieli w szkole, podczas własnych zajęć. Lektury szekspirowskie stanowią inspirację do dalszych działań. Możliwości są praktycznie nieograniczone.

Słowa kluczowe: Szekspir, adaptacje filmowe, relacje międzyludzkie

DZIECI FESTIWALU FILMOWEGO "ALE KINO" W POZNANIU 2016 R OKIEM JURORA TEGO FESTIWALU

mgr Bolesław Drochomirecki, 34 międzynarodowy Festiwal Młodego Widza „Ale Kino” w Poznaniu

bolek.drochomirecki@gmail.com

Treść wystąpienia:

W swojej prezentacji chciałbym przedstawić Międzynarodowy Festiwal Młodego Widza „Ale Kino” w Poznaniu, który jest jedynym takim wydarzeniem w Polsce. Rok temu 20.000 widzów zobaczyło 50 filmów pełnometrażowych i 100 krótkometrażowych - filmów w większości premierowych promujących polską i światową twórczość kina dla młodego widza.

Na przykładach kilku nagrodzonych filmów, których urywki zaprezentuję na ekranie pokażę festiwal jako wspaniałe forum dyskusyjne na ważne tematy:

- dzieci uwikłane we współczesny, okrutny świat ludzi dorosłych - Nazywam się cukinia, Pułapka, Urban Hymn
  - relacje (często niewłaściwe) rodziców i dzieci Na linii wzroku, Cały nasz świat
  - historie dzieci skrzywdzonych emocjonalnie, psychicznie czy duchowo Podróż Funny
  - inne kultury i inne wartości Pułapka
  - współczesna kinematografia dla młodego widza Za niebieskimi drzwiami - (na przykładzie wykorzystania tego filmu zaprezentuję Akcję 'Przemów' dot. bezpieczeństwa na drogach)
- Zaprezentuję też gości festiwalu (na ekranie), jurorów oraz widzów festiwalu
Prezentacja ma zachęcić osoby zajmujące się edukacją filmową do skorzystania z tej niezwyklej okazji, jaką jest funkcjonowanie takiego festiwalu w Polsce - imprezy mającej niekwestionowany wpływ na edukację i wychowanie przyszłych pokoleń.

Główna teza wystąpienia:

Filmy dla dzieci w repertuarach najważniejszych festiwali filmowych edukują młode pokolenie.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Uczestnictwo w Międzynarodowym Festiwalu Młodego Widza "Ale Kino" to możliwość zobaczenia najważniejszych światowych premier (czasami obrazów klasycznych), obcowania z najważniejszymi twórcami w obszarze filmu dziecięcego.

Główne wnioski z wystąpienia:

- prezentacja festiwalu ma zachęcić osoby zajmujące się edukacją filmową do uczestnictwa w tej imprezie

Słowa kluczowe: Festiwal "Ale Kino", filmy dla dzieci, dzieci w filmie

WYKORZYSTANIE FILMU DOKUMENTALNEGO W PRACY Z MŁODZIEŻĄ (STUDIUM PRZYPADKU)

mgr Małgorzata Stasiak, Uniwersytet Jagielloński

m.stasiak@doctoral.uj.edu.pl

Problem badawczy/praktyczny:

Kino dokumentalne jako ważna szkoła stawiania pytań i umiejętności rozmowy

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Wystąpienie będzie oparte na dwóch filmach dokumentalnych, które mogą stać się przyczynkiem do pracy z młodzieżą: „Gadające głowy” Krzysztofa Kieślowskiego i „Wszystko może się przytrafić” Marcela Łozińskiego. Korzystając z własnych doświadczeń dydaktycznych, autorka postara się pokazać przydatność filmów dokumentalnych w procesie edukacyjnym – zarówno tym nastawionym na rozwój kompetencji filmowych i odbiorczych, jak i w procesie nabywania umiejętności psychospołecznych.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Omawiane zagadnienia wiążą się z postulatem edukacji w działaniu zaproponowanym przez Kena Robinsona w publikacji „Szkoły kreatywne. Rewolucja w edukacji”. Autor postuluje w niej edukację nastawioną na indywidualne potrzeby ucznia, realizującą się nie w biernym odbiorze treści podawanych przez nauczyciela, ale w intensywnym działaniu na bazie dostarczonego materiału.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Film dokumentalny może stanowić ważne narzędzie w procesie psychoedukacyjnym – pozwala uczniom zmierzyć się z ważnymi dla ich rozwoju pytaniami i sytuacjami. Reakcje i sposoby interpretacji filmu przez uczniów dają nauczycielom i psychologom istotne informacje do dalszej pracy.

Słowa kluczowe: film dokumentalny, edukacja filmowa, edukacja w działaniu

Sesja 8. Film i zmiana

O WPŁYWIE FILMU. HISTORIA A WSPÓŁCZESNY MODEL SOCJOLOGII FILMU

dr Ewelina Wejbert-Wąsiewicz, Uniwersytet Łódzki

ewelinaw@uni.lodz.pl

Treść wystąpienia:

W swoim referacie podejmuję temat oddziaływania filmu na odbiorcę. Jest to perspektywa socjologiczna, teoretyczna i historyczna. Odwołuję się także do własnej praktyki dydaktycznej. Prowadząc zajęcia z socjologii filmu od kilku lat mam okazję obserwować reakcje studentów socjologii UŁ na zastosowanie pokazów filmowych i dyskusji w dydaktyce. Socjologia filmu w latach 90-tych stała się dyscypliną zaniedbaną przez badaczy. Wydaje się, że w to miejsce pojawiło się zainteresowanie mediami, szeroko pojętą audiowizualnością. Z pewnością wpływ na ten stan miały przeobrażenia społeczno-kulturowe, jakie zaszły po 1989 roku w Polsce

ale także niezadawalające rezultaty badań socjologów filmu. Obecnie socjologia filmu jako fakultatywny kurs zajęć dla studentów socjologii proponowana jest na Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie Łódzkim.

Słowa kluczowe: film, socjologia filmu, wpływ filmu

FILM JAKO ZWIERCIADŁO ZJAWISK SPOŁECZNYCH. UWAGI METODOLOGICZNE

mgr Artur Petz, mgr Emil Sowiński Uniwersytet Łódzki

artur.petz@gmail.com

emil.sowinski@gmail.com

Treść wystąpienia:

W badaniach nad powiązaniem między kinem a zjawiskami społecznymi kuszącą opcją metodologiczną wydaje się skorzystanie z metafory lustra. W jej ramach film traktowany jest jako zwierciadło, w którym odbijają się dane obserwatorowi pośrednio mechanizmy funkcjonowania społeczeństwa. Tego rodzaju podejście bywa czasem określane w literaturze anglosaskiej mianem „refleksjonizmu” (reflectionism). Podczas wystąpienia zaprezentowane zostaną różne strategie uprawiania refleksjonizmu wraz z płynącymi z nich metodologicznymi korzyściami i potencjalnymi zagrożeniami.

Główna teza wystąpienia:

Istnieje szereg pułapek metodologicznych związanych z badaniem filmu jako odbicia zjawisk społecznych. Należy te pułapki jasno zidentyfikować i się ich wystrzegać. Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem: Rozpatrywanie filmu w świetle metafory zwierciadła bywa nadużywane przez badaczy wywodzących się z różnych dziedzin humanistyki i nauk społecznych.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Teoria metafor pojęciowych, uwagi Davida Bordwella na temat refleksjonizmu, metodologiczne koncepcje filmu jako źródła historycznego.

Główne wnioski z wystąpienia:

Należy zachować ostrożność rozpatrując film w ramach metafory zwierciadła, gdyż łatwo w takiej sytuacji o uproszczenia i przekłamania wynikające z faktu, że film jest produktem zaprojektowanym przez konkretnych ludzi w konkretnym materialnym kontekście, z myślą o konkretnej grupie odbiorczej.

Słowa kluczowe: metafory, źródła, metodologia, nadinterpretacja

„THE STRATEGIC IMPACT DOCUMENTARY SECTOR”, CZYLI DOKUMENTALIŚCI W SŁUŻBIE ZMIANY SPOŁECZNEJ

mgr Agnieszka Franusiak

afranusiak@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Film dokumentalny jest skutecznym narzędziem edukowania oraz inicjowania społecznej zmiany, ale wymaga strategicznego planowania oraz wypracowania sieci powiązań łączących filmowców z NGO'sami, politykami oraz aktywistami społecznymi.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

„The strategic impact documentary sector” to termin, jakim naukowcy Kate Nash oraz John Corner nazwali gałąź przemysłu filmowego, która łączy w sobie sztukę filmową ze strategicznym planowaniem społecznej zmiany. Tegoroczny zdobywca Oscara, film „White Helmets”, opowiadający historię syryjskiej organizacji Białe Hełmy, trafił do widzów w 190 krajach, a twórcy dokumentu promując film stali się jednocześnie rzecznikami organizacji, którą dzięki temu finansowo wsparły tysiące ludzi. W USA wykształciła się infrastruktura wspierająca filmowców w realizowaniu misji publicznej, łącząc producentów, aktywistów, polityków i liderów opinii i sprawiając, że sztuka dokumentalna ma tam realny wpływ na kształtowanie poglądów i postaw obywateli, a także struktur sektora publicznego.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Case studies kampanii outreach 4 filmów dokumentalnych; raporty organizacji monitorujących media w USA.

Główne wnioski z wystąpienia:

W USA do perfekcji opanowano realizację kampanii outreach filmów dokumentalnych, dzięki czemu nie tylko zachwycają widzów w kinach, ale są skutecznym narzędziem edukowania i budowania społecznej zmiany. Warto czerpać z ich doświadczeń i zacząć zaszczepiać je na polskim gruncie.

Słowa kluczowe: film dokumentalny, społeczna zmiana, edukacja

NIE MAMY TU DO CZYNNIENIA ZE SŁOWAMI - TANIEC W FILMIE

Anita Janina Makuszevska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
anita.makuszevska@interia.pl

Treść wystąpienia:

Taniec i sztuka filmowa przyciągają się z wzajemną korzyścią - historia współpracy filmowców i twórców sceny tanecznej rozpoczyna się już w pierwszych latach istnienia sztuki filmowej, a oba gatunki czerpią inspirację z własnych osiągnięć i artystycznych dokonań. Zawsze z korzyścią dla publiczności teatralnej i kinowej. Joan Acocella twierdzi, że ludzie nie czerpią wiedzy o tańcu z oglądania go w operze, ale przede wszystkim z filmów - kamera rejestruje wydarzenia artystyczne i folklorystyczne tworząc bezcenne archiwum dla badaczy i wykonawców, czyni nas bezpośrednimi świadkami tworzenia choreografii, prowadzi do zatarcia granic pomiędzy występem na żywo, a jego wirtualną wersją, wyprowadza taniec z gmachu teatru. Trzy filmy: West Side Story (1961), All That Jazz (1979), Billy Elliot (2000), których produkcje przyczyniły się do rozwoju sztuki filmowej i tanecznej, stały się inspiracją do dyskusji o wartościach edukacyjnych tych filmów przybliżających dzieła literatury, obraz społeczeństwa, wielokulturowość, życiorysy artystów i wyzwania, jakie podejmuje człowiek w dążeniu do realizacji marzeń.

Główna teza wystąpienia:

Film taneczny przekazuje wiedzę o tańcu, ale nie powinien być wykorzystywany tylko, jako materiał w edukacji artystycznej.

Uzasadnienie, dlaczego warto zająć się tym tematem:

Ze względu na interdyscyplinarny charakter sztuki tańca i zainteresowanie, jakie wywołuje u twórców filmowych i widzów może być wykorzystany poszerzaniu wiedzy o kulturze i naukach społecznych.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Historia kina, tańca, teoria tańca, teoria myśli filmowej.

Główne wnioski z wystąpienia:

Zwiększenie popularyzacji dzieł filmowego tańca (szkoła, kształcenie nauczycieli, publikacje).

Słowa kluczowe: taniec, film

SZEŚĆ DEKAD Z KINEM, CZYLI CO WYROSŁO Z WIDOWNI DKF-U „KACZAŃKO”

Edyta Kaszyca, Pałac Młodzieży w Katowicach
edyta.kaszyca@gmail.com

Problem badawczy/praktyczny:

Jak zainteresowania filmowe młodzieży przekładają się na sukcesy edukacyjne i zawodowe?

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Edukacja filmowa od kilku lat jest obecna w szkole i poza nią. Jednak wszelkie działania związane z odbiorem i tworzeniem filmu w szkole i poza nią, odnoszą się głównie do działań dydaktycznych i podnoszenia atrakcyjności zajęć. Film i jego wpływ na młodego widza może być formą diagnozy predyspozycji do dalszych działań edukacyjnych i zawodowych młodych ludzi, czyli spełniać edukacyjną wartość dodaną. Powiedz mi jakie filmy lubisz i jak pracujesz z filmem, a dowiesz się w jakich dziedzinach odnieść sukces.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Sposób odbioru filmu i pracy z nim oraz pracy nad filmem przekłada się na rozwój cech osobowościowych, społecznych, kulturowych i talentów. To w efekcie przekłada się na sukces w edukacji i na rynku pracy.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Film jako narzędzie diagnostyczne w rozpoznawaniu predyspozycji społecznych, zawodowych i kulturowych jego odbiorców i twórców. Spójność działań filmowych o około filmowych

Słowa kluczowe: edukacja filmowa, Dyskusyjny Klub Filmowy, kariera, sukces, szkoła filmowa, praca z filmem, prelekcja, budowanie widowni, praca grupy

Sesja 9. Związki filmu z innymi dziedzinami

BADANIE PREFERENCJI ESTETYCZNYCH NA PRZYKŁADZIE BODŹCÓW AUDIOWIZUALNYCH: SOUNDSCAPES, U OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH I NIEDOŚWIADCZAJĄCYCH KOSZMARÓW

mgr Pola Borkiewicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
polaborkiewicz@gmail.com

mgr Leon Ciechanowski, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
leontikos@gmail.com

Marta Jagielska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
marta@jagielska.com

Problem badawczy/praktyczny:

Badanie preferencji estetycznych i potencjału relaksacyjnego bodźcowania audiowizualnego materiałów Soundscapes w warunkach stymulacji dziennej (badanie internetowe) i nocnej (za pośrednictwem aplikacji Nightly).

Etap_01: (pre-pilot) Badanie internetowe preferencji estetycznych materiałów wizualnych (użytkownicy deklarujący i niedeklarujący koszmary i zaburzenia snu).

Etap_02: (pilot i badanie z użyciem aplikacji Nightly) Badanie preferencji estetycznych materiałów audiowizualnych Soundscapes w warunkach stymulacji dziennej (badanie internetowe) i nocnej (badanie w aplikacji Nightly) z uwzględnieniem grupy deklarującej zaburzenia snu i koszmary oraz uczestników nie deklarujących koszmarów.

Badanie pre-pilot miało na celu wykazać różnice w odbiorze trzynastu 30-sekundowych filmów przez osoby doświadczające i niedoświadczające koszmarów. Badani oceniali poziom zrelaksowania, który był odczuwany po obejrzeniu danego filmu, oraz czy film wiązał się z jakimiś doświadczeniami badanych z przeszłości. Jeśli osoba badana oznaczyła, że doświadcza koszmarów, otrzymywała kolejne pytania o ich częstotliwość oraz zapamiętywanie snów. Wykresy z badania przedstawiają średni poziom ocenianego odprężenia, które dane video wywołuje w podziale na grupy: osoby niemające koszmarów (N=103), oraz mające (N=31). Dane wskazują, że w obydwu grupach badanych niemalże te same filmy wywołują pozytywny bądź negatywny stan. Patrząc jednak na różnice istotnie statystyczne, możemy wydzielić 3 grupy filmów istotnie od siebie różne na skali wywoływania poczucia relaksu. Analiza wariancji w schemacie mieszanym pokazuje, że w obu grupach najniżej oceniono filmy 1 (sunset), 7 (birds) oraz 13 (prism). Odnośnie filmów ocenionych najwyższym widoczne są różnice między grupami. W grupie osób niedoświadczających koszmarów istotnie najwyższym oceniono filmy 2 (aurora), 6 (stars) oraz 8 (sky). W grupie osób doświadczających koszmara najwyższym oceniono filmy 2 (aurora), 10 (field1) oraz 12 (field2). Zbadano też czy dany film wywoływał wspomnienia (test t dla jednej próby).

Badanie pilot realizowane jest w oparciu o wyniki analizy obrazu i dźwięku, które posłużyły do stworzenia serii bodźców audiowizualnych oraz dopracowania poszczególnych parametrów obrazu i dźwięku pod kątem oddziaływania relaksującego. Pogłębia analizę różnic między grupą osób doświadczających i niedoświadczających koszmarów, w następstwie doświadczenia traumatycznego. Uwzględniając wyniki prac terapeutycznych przedstawione przez B. Rothschild w książce „Ciało pamięta. Psychofizjologia traumy i terapia osób po urazie psychicznym” dotyczące dysocjacji i „efektu rozdzielenia umysłu od ciała”, stawiamy hipotezę badawczą o istnieniu różnic między obiema grupami w percepcji usytuowania w przestrzeni. Analizując metafory kognitywne, jako nośniki znaczenia, narzędzia myślenia oraz działania, opisywane przez G. Lakoffa, M. Johnssona w książce „Metafory w naszym życiu”, dotyczące ucieleśnionego języka, badamy zależność preferowanych materiałów audiowizualnych od poczucia obecności odbiorcy. Analogicznie motyw łąki wybierany przez osoby deklarujące doświadczenie traumatyczne i koszmary może dawać wyższe poczucie komfortu poprzez „uziemienie”, natomiast u osób nie doświadczających koszmarów z wyższym poziomem otwartości na doświadczenie, pozytywnie oceniane są motywy gwiazdzonego nieba, rotujących gwiazd i przesuających się obłoków po niebie (wskazanie na orientację w górę, oderwanie się od ziemi). Badanie pilot ma na celu weryfikację komponentów, co daje walory diagnostyczne.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Realizacje audiowizualne mogą mieć szerokie zastosowanie terapeutyczne (działanie antydepresyjne, łagodzące stres pourazowy i koszmary) i wspomagające procesy kognitywne (leczenie bezsenności, poprawiające funkcje poznawcze i wspomagające procesy pamięciowe). Możliwości terapii podczas snu, która nie wymaga od uczestnika dodatkowych nakładów wydają się być bardzo obiecującą formą terapeutyczną.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Parametryzacja czynników oddziałujących na afekt widza z wykorzystaniem wyników badań w obrębie psychologii percepcji, neuroestetyki i neurokina oraz rozwój umiejętności projektowania narracji terapeutycznych dla snu, stają się nowymi wyzwaniem dla interdyscyplinarnych zespołów twórców i badaczy, zwłaszcza w perspektywie immersyjnych nowych mediów angażujących kolejne zmysły i wymiary, jak przestrzeń w stereoskopii oraz wirtualnej, poszerzonej i mieszanej rzeczywistości. Wyodrębnione parametry bodźców audiowizualnych do badań zostały opracowane m.in. na podstawie wniosków z badań: Davida Bordwella i Jamesa Cuttinga. Cutting, J. E. (2016). Narrative theory and the dynamics of popular movies. *Psychonomic Bulletin & Review*, 23(6), 1713-1743. doi: 10.3758/s13423-016-1051-4.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Metafora kina jako snu jest płodną analogią w kulturze, a w prowadzonych badaniach staje się wymiernym narzędziem terapeutycznym.

Słowa kluczowe: bodźcowanie audiowizualne, soundscape, marzenia senne, REM, neuroestetyka

SIGN SYSTEM OF AUDIOVISUAL LANGUAGE

mgr Pola Borkiewicz, Uniwersytetu SWPS w Warszawie

polaborkiewicz@gmail.com

dr Jakub Wróblewski, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

jakub.a.wroblewski@gmail.com

dr Kuba Mikurda, Szkoła Filmowa w Łodzi

jakub.mikurda@gmail.com

Treść wystąpienia:

Wstęp: <https://www.facebook.com/SystemyNarracyjne/>

Projekt: Systemy Narracyjne powstały w 2016 roku na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Początkowo były one fakultatywnymi zajęciami dla studentów Wydziału, jednak szybko ewoluowały w stronę otwartych warsztatów badawczych. Systemy przenoszą nacisk z klasycznego systemu pracowni mistrzowskich na działanie zespołowe, demokratyczne, czynnie włączające wszystkich uczestników w proces badawczy i realizacyjny. Już w początkowym okresie działania projektu, zaangażowała się w niego znaczna ilość twórców. Są to teoretycy filmu, reżyserzy, operatorzy, muzycy i artyści wizualni. Działania inicjowane są przez Polę Borkiewicz, Kubę Mikurdę, Jakuba Wróblewskiego i Antoniego Domańskiego, w części sesji uczestniczą eksperci: Marcin Cichy, Piotr Dumala, Miłosz Hermanowicz, Jacek Nagłowski, Rafał Ryterski, Piotr Peszat, Grzegorz Pamrów, Piotr Welk. Pierwszą realizacją systemową jest opracowanie: SIGN SYSTEM OF AUDIOVISUAL LANGUAGE. Jego cel to budowa pojęciowych reprezentacji graficznych służących do opisu struktur audiowizualnych. Książce znaków graficznych w formie manuala towarzyszy materiał fotograficzny i filmowy. W ramach projektu trwają prace nad realizacją: DREAM SCREEN. Projekt Dream Screen jest studium relacji między marzeniami sennymi i oglądaniem filmów. Celem dwuminutowego filmu jest zbudowanie narracji na podstawie opracowanych komponentów: Visual, Audio, Narrative i Dream Components. Film Dream Screen jest dedykowany dla nowego medium jakim jest aplikacja mobilna Nightly, na system iOS, wdrażany i badany przez DreamJay Inc., we współpracy ze StressLab oraz IPIN (polisomnografia).

Główna teza wystąpienia:

Potrzeba opracowania intersubiektywnego systemu znaków dla interdyscyplinarnych zespołów twórców i badaczy aplikowanych na gruncie nowych mediów. Pierwszą realizacją Systemów narracyjnych jest SIGN SYSTEM OF AUDIOVISUAL LANGUAGE. Jego cel to budowa pojęciowych reprezentacji graficznych służących do opisu struktur audiowizualnych. Powstałe narzędzie ma działać na kilku płaszczyznach: - zdefiniować kategorie pojęć i reprezentacje - ujednoczyć notację - ułatwić komunikację przedstawicielom różnych grup twórczych (reżyserzy, artyści wizualni, dźwiękowcy, muzycy, kompozytorzy) - przyspieszyć proces komunikacji i produkcji. Najważniejszym aspektem jest właściwe zdefiniowanie pojęć i kategoryzacja wszystkich składowych. Po analizie i syntezie należy zaprojektować plastyczną wersję znaków określając w tym celu rodzaj modułu z uwzględnieniem zasad budowy symboli na określonej siatce (grid system). Nadrzędnymi założeniami projektowymi są: unifikacja, możliwość odręcznego zapisu znaków, uproszczenie.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Do tej pory nie powstał żaden zunifikowany sposób notacji, zasad budowy i łączenia obrazu i dźwięku, który byłby dostępny i użyteczny dla twórców zajmujących się sferą narracyjną, audialną i wizualną. System będzie alfabetem – który pozwoli na komunikację między przedstawicielami różnych dziedzin. Podłoże teoretyczne rozważań: Kategorie zostały oparte m.in. na badaniach Davida Bordwella i Jamesa Cuttinga. Cutting, J. E. (2016). Narrative theory and the dynamics of popular movies. *Psychonomic Bulletin & Review*, 23(6), 1713-1743. doi: 10.3758/s13423-016-1051-4.

Główne wnioski z wystąpienia:

Idea współpracy w ramach interdyscyplinarnych zespołów napotyka na problem hermetycznych języków dziedzin, jakimi posługują się poszczególni twórcy i badacze, co rodzi potrzebę tworzenia nowych narzędzi komunikacji. System znaków języka audiowizualnego jest pionierską propozycją by tą lukę uzupełnić i dać możliwość różnych kontekstów użycia, również jako narzędzia krytyczno-filmowego, do analizy i wizualizacji struktury dzieła. Znaki podzielone zostały na komponenty, właściwe dla danej funkcji i znaczenia: VISUAL, AUDIO, NARRATIVE, DREAM, MIXED REALITY. To zróżnicowanie jest kluczowe dla budowy systemu. System powinien być dostępny w trzech formach: interaktywny PDF – z przykładami wykorzystania znaków w wersji motion WWW – z przykładami wykorzystania znaków w wersji motion FONT, w którym zawarte zostaną znaki (możliwość zapisu notacji na każdej platformie i w każdym programie).

Słowa kluczowe: systemy narracyjne, bodźcowanie audiowizualne, marzenia senne, REM, neuroestetyka

MIKROFENOMENOLOGICZNE BADANIE IMMERSJI I UCIELEŚNIENIA. BUDOWA SCENARIUSZA DREAM SCREEN DLA PROJEKTU SYSTEMY NARRACYJNE

mgr Paweł Gwiazdziński, Uniwersytet Śląski w Katowicach
pawelgwiazdzinski@gmail.com

Treść wystąpienia:

W swoim wystąpieniu chciałbym przedstawić wyniki swoich badań z wykorzystaniem wywiadu eksplikacyjnego, które przeprowadziłem we współpracy z grupą projektu Systemy Narracyjne. W badaniu za cel postawiono ustalenie sposobów przeżywania przez widza immersji oraz ucieleśnienia w filmach projektu Dream Screen – wywoływania marzeń sennych za pomocą filmów, oraz stymulacji audio.

Główna teza wystąpienia:

Hipotezą badawczą jest powiązanie stopnia immersji z intensywnością efektu indukcji marzenia sennego.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Projekt ma szerokie zastosowanie terapeutyczne i wspomagające funkcje poznawcze. Działa przeciwdepresyjnie, pomaga w zapobieganiu bezsenności i koszmarów sennych, łagodzi efekty zaburzeń takich jak stres pourazowy.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Tłem teoretycznym dla rozważań są zarówno klasycy fenomenologii jak i współczesne nurty tzw. neurofenomenologii.

Główne wnioski z wystąpienia:

Zdyscyplinowane i szczegółowe podejście do wywiadu jakościowego jakim jest mikrofenomenologia, pozwala na zbadanie bardzo szczegółowych aspektów ludzkiego doświadczenia.

Słowa kluczowe: neurofenomenologia, indukcja marzeń sennych, immersja, ucieleśnienie w filmie

SPECYFIKA PRODUKCJI FILMÓW ANIMOWANYCH DLA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM W POLSCE W KONTEKŚCIE WSPÓŁPRACY TWÓRCÓW Z EKSPERTAMI NAUKI O PERCEPCJI, ROZWOJU I WYCHOWANIU DZIECKA

dr Piotr Furmankiewicz, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna w Łodzi
pfurmankiewicz@filmschool.lodz.pl

Treść wystąpienia:

W referacie chciałbym przybliżyć specyfikę produkcji animowanych filmów dla dzieci oraz wskazać potencjalne możliwości uczestnictwa psychologów, logopedów i pedagogów w poszczególnych etapach produkcji filmowej w szczególności dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Główna teza wystąpienia:

Twórczość filmowa dla dzieci w wieku przedszkolnym wymaga szczególnej uwagi i troski, dlatego konieczne jest stworzenie płaszczyzny wspólnej pracy między producentami, twórcami filmowymi oraz ekspertami nauk o percepcji, rozwoju i wychowaniu dziecka.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Zauważalna w Polsce tendencja wzrostowa ilości produkcji filmów animowanych na najmłodszej grupie wiekowej i jednocześnie ograniczona ilość ekspertów współpracujących z branżą filmową w tej dziedzinie wskazuje na konieczność naświetlenia problemu.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Odniesienia do dostępnej w Polsce literatury na temat produkcji filmu animowanego dla dzieci.

Główne wnioski z wystąpienia:

Konieczność nawiązania współpracy twórców filmów dla dzieci z ekspertami z dziedziny psychologii i pedagogiki dziecięcej (na płaszczyźnie zawodowej i naukowej).

Słowa kluczowe: animacja, film animowany dla dzieci, produkcja filmu

TRZECI WYMIAR KINA - FUNKCJE I ZNACZENIE MUZYKI W DZIELE FILMOWYM

mgr Maria Chełkowska-Zacharewicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach
maria.chelkowska-zacharewicz@us.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

Muzyka stanowi ważny element dzieła filmowego. Teoretycy twierdzą, że dodaje ona do dwuwymiarowego filmowego ekranu trzeci, emocjonalny, wymiar. Poprzez zastosowanie kilku prostych mechanizmów, muzyka może pełnić w filmie istotne funkcje wpływające na jego odbiór i przeżycie.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Annabel Cohen wymienia osiem funkcji muzyki w filmie, z których większość odnosi się do emocjonalnego i poznawczego oddziaływania na widza. Muzyka w filmie poprzez swoją strukturę i zgodność znaczeniową ukierunkowuje uwagę na istotne elementy scen, indukuje emocje, komunikuje znaczenia i uprzedza narrację, zwiększa „zanurzenie się” w filmie i zaangażowanie widza, ma również wkład w stopień zapamiętywania filmu m.in. przez technikę leitmotif.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Analizowane w przeglądzie badania odnoszą się do znaczenia muzyki w odbiorze, interpretacji i doświadczaniu emocjonalnym dzieła filmowego. Wyniki analizy odnoszą się m.in. do mechanizmu (nie)zgodności muzyki z filmem i jego wpływu na odbiór emocjonalny, a także interpretację scen filmowych i ich zapamiętywanie.

Główne wnioski z wystąpienia:

Podsumowanie dotychczasowych badań nad muzyką i filmem jest stwierdzeniem tego, co twórcy filmowi wiedzą od dawna - film bez muzyki filmowej byłby po prostu uboższy.

Słowa kluczowe: muzyka filmowa, emocje, procesy poznawcze, film

LEITMOTIF W ŚCIEŻCE DŹWIĘKOWEJ FILMÓW TRYLOGII „WŁADCA PIERŚCIENI” - ASOCJACJE I REAKCJE EMOCJONALNE NA WYBRANE MOTYWY MUZYCZNE - WYNIKI WSTĘPNE

mgr Maria Chełkowska-Zacharewicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach
maria.chelkowska-zacharewicz@us.edu.pl

mgr Mateusz Paliga, Uniwersytet Śląski w Katowicach
mateusz.paliga@us.edu.pl

Nikolas Wojtas, Uniwersytet Śląski w Katowicach
nikolas2@poczta.onet.pl

Problem badawczy:

Technika leitmotif w muzyce Howarda Shore’a do filmów z trylogii Władca Pierścieni jest bardzo mocno rozwinięta. Wiele postaci, sytuacji, czy przedmiotów posiada swoje motywy, dzięki którym widz bez problemu orientuje się w narracji, często zanim zobaczy co dzieje się na ekranie.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Motywacją do przeprowadzenia badania jest mijająca niedawno 15 rocznica premiery pierwszej części trylogii Władcy Pierścieni, Drużyna Pierścienia. Autorzy badania chcieli uzyskać odpowiedź na pytanie czy poszczególne motywy muzyczne wykorzystane w ścieżce dźwiękowej skomponowanej przez Howarda Shore’a wywołują określone emocje oraz skojarzenia.

Najważniejsze wyniki z badań:

Do pomiaru emocji zastosowano polską adaptację Geneva Emotional Music Scale, która służy do badania reakcji emocjonalnych na muzykę. Badani odpowiadali również na pytania o wolne skojarzenia ze słuchanymi fragmentami muzycznymi. Analizowano także zaznajomienie badanych z filmami i muzyką Władcy Pierścieni. Badanie jest w toku, jego rezultaty zostaną zaprezentowane w trakcie konferencji.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki społecznej:

Wyniki uzyskane w badaniu pozwolą na naukowe spojrzenie na technikę leitmotif oraz jego rolę w kształtowaniu się emocji i skojarzeń związanych z muzyką, a także z dziełem filmowym.

Słowa kluczowe: muzyka filmowa, „Władca Pierścieni”, emocje, asocjacje, leitmotif

SESJA STUDENCKA 1**O SEKRETACH PANI ROBINSON („ABSOLWENT” MIKE'A NICHOLSA)**

lic. Sandra Miedzińska, Uniwersytet Śląski w Katowicach
sandramiedzinska@onet.eu

Główna teza wystąpienia:

Absolwent Mike'a Nicholasa jest filmem ponadczasowym, jego fabuła jest intrygująca i tylko pozornie prosta. Z psychoanalitycznego punktu widzenia kreacja pani Robinson jest niezwykle ciekawa, kobieta wprowadza głównego bohatera, Benjamina Braddocka, w świat seksu. Sprawuje nad nim kontrolę, dając upust swoim potrzebom, które tkwią głęboko w nieświadomości. Jej decyzje wskazują, iż kierując się nakazem dominacji nad drugą osobą (swoim kochankiem), pragnie zachować pozorną kontrolę.

Treść wystąpienia:

nad własnym życiem. Gdy Benjamin obdarza uczuciem córkę swojej partnerki, ta nie potrafi się z tym pogodzić. Związek z panią Robinson jest dla głównego bohatera atrakcyjny, bo odrywa go od nudnego stylu życia, który narzucają mu rodzice. Pani Robinson skutecznie ich zastępuje.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Dużą wartością filmu Nicholasa są portrety psychologiczne bohaterów. Celem mojego wystąpienia będzie psychoanalityczna interpretacja zachowań postaci tego kultowego dzieła.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Calvin S. Hall, Gardner Lindzey, Teorie osobowości

Sigmund Freud, Wstęp do psychoanalizy

Slavoj Žižek, Patrząc z ukosa

Slavoj Žižek, Przekleństwo fantazji

Główne wnioski z wystąpienia:

Pani Robinson jest seksualną partnerką Benjamina, lecz w pewnym sensie, sprawując nad nim kontrolę, pełni rolę jego matki. Żadna z decyzji głównych bohaterów nie jest przypadkowa – na każdą wpływ mają pewne urazy, lęki, zaniedbania.

Słowa kluczowe: psychoanaliza, „Absolwent”, inicjacja

PROBLEMATYKA CHOROBY ALZHEIMERA NA PRZYKŁADZIE FILMU „STILL ALICE”

Marta Małocha, Uniwersytet Śląski w Katowicach

marta664@onet.eu

Treść wystąpienia:

Podczas mojego wystąpienia będę starała się pokazać czym jest choroba Alzheimera, jak wyglądają fazy rozwoju tej choroby oraz jak zmienia się życie człowieka pod jej wpływem oraz relacje z bliskimi i środowiskiem. Choroba Alzheimera stanowi jedną z częstszych przyczyn otępienia wśród osób po 65. roku życia (tzw. późna postać), choć może występować wśród osób młodszych (wczesna postać) (Basińska i in., 2013). Według danych przedstawionych w „World Alzheimer Report 2013” na świecie żyje około 35 mln osób w różnym wieku cierpiących na tę chorobę (Prince i in., 2013). Postępujący charakter choroby powoduje, że osoba chora czuje się coraz bardziej zagubiona w otoczeniu. Zaburzenia pamięci upośledzają codzienne funkcjonowanie. Dostrzegalne są również m.in. zaburzenia orientacji w miejscu i czasie, problemy z mówieniem i pisanem, wycofanie z kontaktów towarzyskich, zaburzenia nastroju (Prasafek, 2015). W kolejnych etapach osoba traci orientację w faktach, nie rozpoznaje najbliższych jej osób, komunikacja z nią jest bardzo utrudniona. To wszystko wpływa na jakość życia i powoduje, że otoczenie często odbiera takie osoby jako przygnębione, nawet depresyjne. Pogorszenie funkcjonowania w sferze np. zawodowej bywa odczytywane nie jako spowodowane chorobą Alzheimera, lecz wywołane np. brakiem staranności, lekceważącym stosunkiem. Funkcjonowanie osoby chorej stopniowo ograniczane jest we wszystkich sferach, co jest trudne i upokarzające. Jak ważne jest dostrzeżenie i nieumniejszanie Alzheimera na tle innych chorób, a także zrozumienie przez społeczeństwo, uzmysławia scena filmu „Still Alice”, gdy główna bohaterka wypowiada słowa: „Wolałabym mieć raka. Dla chorych na raka ludzie noszą różowe bransoletki, biegają w maratonach, zbierają datki.” Podłoże teoretyczne rozważań będą stanowiły fazy rozwoju choroby, odwołanie się do Skali Oceny Nasilenia Otępienia. Ludzie z chorobą Alzheimera często nie są traktowani poważnie, nie przypominają dawnych siebie. Zmienia się to, jak są odbierani przez otoczenie i samych siebie. Ale pomimo swojej niezdarności i komiczności, to ciągle te same osoby. Mają plany i marzenia, o których oni i ich opiekunowie nie zawsze pamiętają.

Słowa kluczowe: „Still Alice”, choroba Alzheimera, fazy rozwoju choroby

OBRAZ AUTYKA-GENIUSZA W FILMIE „RAIN MAN” I JEGO WPŁYW NA SPOŁECZNE POSTRZEGANIE AUTYZMU

Dawid Milewski, Uniwersytet Śląski w Katowicach

dawid.milewski@interia.eu

Główna teza wystąpienia:

Film „Rain Man” wzbogaca wiedzę odbiorców o osobach autystycznych, kreując tym samym dość jednoznaczny obraz autyka-sawanta, co ostatecznie może mieć dwojaki wpływ na społeczne postrzeganie problemu.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Istnieje konieczność przeanalizowania podobieństw i różnic między realnym a filmowym obrazem problemu autyzmu. Powszechna wiedza nt. tego zaburzenia wciąż nie jest wystarczająca i wiąże się z wieloma mitami. Niniejszy referat pozwoli rozstrzygnąć, w jakim stopniu film może być pomocny w jej weryfikacji.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Podstawę rozważań stanowią kryteria i symptomy autyzmu wczesnodziecięcego oraz ich odbicie w filmie „Rain Man”. Autor wykaże, w jaki sposób ukazane zaburzenie może być odbierane przez widzów i jak koresponduje to z wiedzą naukową na ten temat.

Główne wnioski z wystąpienia:

Chociaż filmy o tematyce psychologicznej przedstawiają piękne historie, odbiorca powinien być czujny, ponieważ mogą one kreować zakrzywiony obraz. „Rain Man” dostarcza wiedzę nt. autyzmu, obala niektóre mity, ale jednocześnie brak w nim wyraźnego odseparowania tego zagadnienia od pojęcia sawantyzmu, co może budzić nieuzasadnione oczekiwania wobec osób chorych.

Słowa kluczowe: autyzm, sawantyzm, „Rain Man”

PODRÓŻ W GŁĄB SIEBIE – ANALIZA PSYCHOLOGICZNA FILMU „SEKRETY MORZA”

Magdalena Berek, Uniwersytet Śląski w Katowicach

magdaberek@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Obraz rodziny zmagającej się z nieprzepracowaną żałobą przedstawiony w filmie animowanym.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Swoim wystąpieniem chciałabym pokazać, jak za pomocą pięknego wizualnie filmu animowanego poruszyć bardzo ważne i trudne kwestie mogące zdarzyć się w rodzinie – utrata, żałoba, samotne rodzicielstwo. Te tematy nie są często poruszane w filmach animowanych, a jednak wydarzenia, do których nawiązują, dotyczą w szczególności sposób dzieci.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Filmy swoją tematyką odzwierciedlają życie widzów – ich codzienne problemy, trudności i wyzwania. W swoim wystąpieniu opieram się przede wszystkim na zagadnieniach z psychologii rodziny i psychologii rozwoju dziecka. Wykorzystuję także wiedzę z dziedziny komunikacji – dotyczącą właściwych wzorów oraz barier w komunikacji wewnątrzrodzinnej.

Główne wnioski z wystąpienia:

Sytuacje i emocje, na których temat ciężko się rozmawia, a które ukazane są w filmie, mogą stanowić punkt wyjścia do refleksji własnej widza a także do rozmowy na ten temat z dziećmi lub innymi bliskimi. Film może być źródłem rozwiązań problemów lub inspiracji, których poszukuje widz oraz kształtować jego przekonania o świecie i innych ludziach.

Słowa kluczowe: rodzina, komunikacja, żałoba, samotne rodzicielstwo

INTERPRETACJA FILMU „FANTASTYCZNY PAN LIS”

Karolina Heizig, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
kheizig@st.swps.edu.pl

Agnieszka Ortman, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

aortman@st.swps.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

Postawa Pana Lisa a społeczność zwierzęca i ludzka.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Film ten umożliwia poznanie zasad funkcjonowania konkretnych zaburzeń psychicznych i schematów zachowywania się osób zaburzonych. Do tego film przedstawiony został w postaci bajki, dzięki czemu ma szansę trafić do szerokiego grona odbiorców; również problem ukazany został w humorystyczny sposób, co ułatwia przetwarzanie informacji, i czyni seans przyjemniejszym.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Podczas interpretacji bajki „Fantastyczny Pan Lis” posłużyliśmy się wiedzą nabytą w trakcie zajęć, a także wiedzą zaczerpniętą na spotkaniach z koła naukowego „Psychointerpretacje”. Dodatkowo korzystaliśmy z książki L. Cierpiałkowskiej „Psychopatologia”, gdzie wymienione i opisane zostały wszelkie zaburzenia. Na podstawie zdobytych informacji wyciągnęliśmy wnioski i przełożyliśmy je na konkretne zachowania bohaterów.

Główne wnioski z wystąpienia:

1. Wsparcie społeczne ma duże znaczenie dla drugiej osoby.

2. Jeśli nie będziesz przekraczać moralnych i społecznych granic nie ucierpisz ani ty, ani otaczająca cię społeczność.

3. Chęć zemsty może prowadzić do paranoi.

Słowa kluczowe: postawa narcystyczna, brak wsparcia, walka

„SHISSOU /POZWÓL MI UCIEC” – ANALIZA DZIEŁA FILMOWEGO

mgr Anna Krysztofowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

akrysztofowicz.11@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

eden z najgłębszych filmów reżysera Sabu. Film porusza temat relacji, postaw życiowych oraz dylematy jakie spotykają człowieka na początku drogi ku dorosłości.

Podłoże teoretyczne:

Analiza dzieła filmowego na podstawie:

Plopa, M. (2011). Psychologia rodziny: teoria i badania. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.

Plopa, M. (2014). Więzy małżeńskie i rodzinne w perspektywie teorii przywiązania. W: I. Janicka, H. Liberska (red. nauk.), Psychologia rodziny (s. 141- 166). Warszawa: Dom Wydawniczy PWN.

Rosenhan, D. L., Seligman, M. E. P., Walker, E. F. (2003). Psychopatologia. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.

Strelau, J. (2000). Psychologia. Podręcznik akademicki.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

W moim odczuciu jest to niezwykle przejmujący i wart uwagi film, który może nas wiele nauczyć o tym jak relacje z rodzicami oraz z rówieśnikami wpływają na nasze życie.

Główne wnioski z wystąpienia:

Relacja głównego bohatera z rodziną - życie w cieniu swojego starszego brata, zaniedbywanie przez rodziców, złe wzorce, miały wpływ na samoocenę bohatera. Chłopak zagubił się, szukając wsparcia i zrozumienia zaczął wchodzić w coraz gorsze towarzystwo i mimo młodego wieku zaczął nadużywać alkoholu oraz wchodzić w konflikt z prawem.

Słowa kluczowe: zaburzenia psychiczne, relacje interpersonalne, więzi rodzinne, analiza dzieła filmowego

SESJA STUDENCKA 2

ROLA FILMÓW W ŻYCIU MŁODEGO CZŁOWIEKA

Ewelina Rapała, Uniwersytet Śląski w Katowicach

ewelina1801@op.pl

Treść wystąpienia:

Filmy od lat stanowią jedną z podstawowych postaci wypoczynku, faworyzowaną przez dzieci i młodzież. Należy dbać o prawidłowy rozwój psychiczny pociech, z czego wynika konieczność kontroli każdej formy zabawy, w tym także filmów przez nich oglądanych. Warto zająć się tym tematem, ponieważ bardzo często spotykamy się z produkcjami filmowymi. Środki masowego przekazu są nieodłącznym elementem naszego życia. Nie zdajemy sobie sprawy, jak bardzo jesteśmy z nimi „zżyci” i jaki wywierają na nas wpływ. Mimo wszechobecności pozostałych mediów, film wciąż jest najbardziej preferowanym. Dzięki niemu zarówno dorośli jak i młodsze pokolenie mogą choć na chwilę przystopować w tym pędzącym świecie, odpocząć i oderwać się od rutyny. Początek współczesnej kinematografii przypada na rok 1941, kiedy to Orson Welles wyreżyserował i opublikował swoje dzieło pt. „Obywatel Kane”, który szczególnie propagował wartości moralne i religijne. Z czasem powstawały też inne produkcje, niekoniecznie pouczające. Na ekranach zaczęły pojawiać się brutalność i przemoc, negatywnie wpływające na rozwój i zachowanie młodych ludzi. Film dla wzrastającego człowieka powinien być wzorem zasad, pomocą w kształtowaniu siebie.

Słowa kluczowe: rozrywka nauką, ośrodek wartości, przemoc

SZAMANKA. FILMOWY TRAKTAT O CIELESNOŚCI

Marta Kasprzak, Uniwersytet Łódzki

marta.kasprzak89@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

W filmie Szamanka, sygnowanym nazwiskiem Andrzeja Żuławskiego, obecne są liczne odwołania do opracowanej przez Carla Gustava Junga psychologii analitycznej (kategoria archetypu, dynamika popędów Eros i Tanatos).

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Andrzej Żuławski należy do grona jednego z najbardziej uznanych polskich reżyserów. Przeprowadzenie eksplikacji Szamanki w oparciu o metodę psychoanalizy pozwala na jak najpełniejsze odczytanie przekazu filmu – zgodnie ze wskazówką interpretacyjną zawartą w jego diegezie (ulegający społecznej degradacji protagonista jest wykładawcą antropologii).

Podłoże teoretyczne rozważań:

psychologia analityczna Carla Gustava Junga, uzupełniona o elementy filozofii Artura Schopenhauera (kategoria umysłu i woli) oraz Rüdiger Safranskiiego (obszar metafizyki i fizjologii).

Główne wnioski z wystąpienia:

Obecność w Szamance elementów metafizycznych interpretować można jako próbę nadania filmowi pozornej głębi, która stanowi przeciwwagę dla mocno akcentowanej sfery cielesności. Fabułę filmu można ująć na poziomie implicytnym jako postępującą supremację somy nad płaszczyzną duchową.

Słowa kluczowe: filmoznawstwo, psychoanaliza, film polski, kino polskie

„BLACK MIRROR”- CZYLI JAK FILM I PSYCHOLOGIA WIDZĄ FUTURYSTYCZNY ŚWIAT

Maria Mondry, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
mmondry@st.swps.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

XI wiek to okres aktywnego rozwoju technologicznego, w którym Internet stał się najważniejszym medium w życiu człowieka. Obecnie wszystkie zjawiska występujące w świecie rzeczywistym.

Treść wystąpienia:

przenoszą się do świata wirtualnego, począwszy od komunikacji i budowania bliskich relacji międzyludzkich, poprzez dzielenie się swoimi przeżyciami kreując w ten sposób własny wizerunek skończywszy na rozmaitych aktach przemocy. „Black Mirror” to serial w którym każdy odcinek przedstawia mroczne i niebezpieczne konsekwencje technologicznej rewolucji w niedalekiej przyszłości, której początków możemy upatrywać się w obecnych czasach.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

- Wykorzystanie serialu w programach profilaktycznych uświadamiających możliwe zagrożenia wynikające z technologicznego rozwoju.

- Praca psychologa z pacjentem nad problemami, których źródłem jest cyberprzestrzeń.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Przegląd najnowszych badań z zakresu cyberpsychologii.

Główne wnioski z wystąpienia: Konieczność uświadamiania społeczeństwa w zagrożeniach wyływających z technologicznego rozwoju cechujących się przede wszystkim wszechstronnością i niedookreślonością przestrzenną oraz czasową. W tym przypadku środek artystyczny jakim jest film może stanowić świetną metodę profilaktyczną poprzez wizualizację potencjalnych skutków bezrefleksyjnego korzystania z narzędzi elektronicznych.

Słowa kluczowe: film, rozwój technologiczny, zagrożenie

MANIPULACJA PSYCHOLOGICZNA W SEKTACH NA PRZYKŁADZIE FILMU „COLONIA”

Aleksandra Pałka, Uniwersytet Śląski w Katowicach

alpalka@poczta.onet.pl

Klaudia Smolorz, Uniwersytet Śląski w Katowicach

klaudia.smolorz1@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

„Colonia” jest filmem, który obrazuje manipulacje psychologiczne w sektach. Sekty przedstawiają siebie jako ugrupowania niosące szczególną misję. Jednak pod przykrywką ideologii stosują szereg działań, których celem jest całkowite przejęcie władzy nad członkami grupy. Funkcjonują one na bazie pewnego schematu zachowań i działań, których celem jest przejęcie kontroli nad świadomością członków danej grupy. W każdej sekcie owe mechanizmy działania są bardzo podobne.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Ks. Ferdek podaje, że 1980 roku można było doliczyć się 22 tysięcy ugrupowań o charakterze sekt, a ich ilość nadal wzrasta. Biorąc pod uwagę jak szerokie to zjawisko, należy przyrzeć się temu problemowi. Zwłaszcza, że mechanizm funkcjonowania różnego rodzaju sekt jest zbliżony, także w kwestii pozyskiwania członków.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Podłoże teoretyczne stanowią badania i wnioski Stevena Hassana zawarte w książce „Psychomanipulacja w sektach”, ze szczególnym uwzględnieniem czterech komponentów kontroli świadomości. Do sposobów manipulacji świadomością zalicza się kontrolę zachowania, myśli, uczuć i informacji.

Główne wnioski z wystąpienia:

Film „Colonia” obrazuje typowe dla sekt mechanizmy zniewalania człowieka i przejmowania kontroli nad świadomością.

Słowa kluczowe: sekta, manipulacja, wpływ społeczny

ŚWIAT KIBOLI - RZECZYWISTOŚĆ FANATYCZNYCH KIBICÓW WIDZIANA Z PERSPEKTYWY INSIDERA

Sonia Kryston, Uniwersytet Śląski w Katowicach

sonia.kryston@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Analiza świata kibicowskiego z perspektywy „insidera” na podstawie filmów należących do kategorii „hooliporn” (są to produkcje robione typowo dla osób zafascynowanych rzeczywistością meczy i „ustawek”).

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Chuligaństwo stadionowe jest nie tylko problemem społecznym ale również ciekawym zjawiskiem, które spróbuję przeanalizować odwołując się do psychologii społecznej. Przyjrzenie się takim produkcjom filmowym jak „hooliporn” może pomóc zrozumieć w jakim świecie funkcjonują osoby wciągnięte przez świat kibicowski, co jest dla nich w nim atrakcyjnego, jak postrzegają siebie oraz społeczeństwo w którym żyją, z jakimi specyficznymi dla nich problemami muszą się mierzyć na co dzień. Rozgrywki między wrogimi klubami są również częścią polskiej rzeczywistości i najczęściej dotyczą młodych mężczyzn. Najbardziej znane polskie ekipy to m.in.: Legia Warszawa, Arka Gdynia, Lechia Gdańsk, Lech Poznań, Widzew Łódź, ŁKS Łódź, Górnik Zabrze, Ruch Chorzów, Zagłębie Sosnowiec, GKS Katowice, Śląsk Wrocław, Wisła Kraków, Carcovia. Przyjęcie perspektywy „insidera” może być ciekawym punktem wyjścia i zainspirować osoby, które pracują z młodzieżą kierującą się w swoim życiu innymi wartościami, czego rezultatem są między innymi nieakceptowanie społecznie agresywne zachowania.

Podłoże teoretyczne rozważań:

Film, który wykorzystam w swojej analizie to Skrzydlate świnie (2010) reż. Anna Kazejak oraz odwołam się również do takich produkcji jak: Kibolski świat/ Okolofutbola (2013) reż. Anton Bormatov, Cass (2008) reż. Jon S. Baird, Green Street Hooligans (2005) reż. Lexi Alexander, Football Factory (2004) reż. Nick Love. Teorie agresji: agresja jako instynkt (Lorenz, K. 1996), syndrom młodego mężczyzny (Daly i Wilson, 2001), agresja jako skutek frustracji (Dollard i Miller et al., 1939), agresja jako wynik społecznego uczenia się (Bandura, Ross i Ross, 1961), Teorie dotyczące funkcjonowania w grupie społecznej: teoria tożsamości społecznej (Tajfel i Turner, 1979, 1986), rodzaje tożsamości grupowej (Rocass et al., 2008), teoria dominacji społecznej (Pratto, Sidanius i Levin, 2006), teoria grupocentryzmu (Kruglansky, A., 2006)

Główne wnioski z wystąpienia:

Świat kibiców wygląda zupełnie inaczej z perspektywy zewnętrznego obserwatora niż zaangażowanego uczestnika. Wiąże się z nim nie tylko niebezpieczeństwo i przemoc ale również wszechobecna adrenalina, wartka akcja, intensywne emocje oraz poczucie przynależności i męskiej wspólnoty. Rządzi się własnymi prawami, które opierają się na honorze, nadaje sens istnienia wielu zagubionym we współczesnym świecie młodym mężczyznom, którzy chcą być częścią czegoś większego.

SESJA POSTEROWA

KTO LUBI SIĘ BAĆ, CZYLI HORRORY, STRES I LĘK

mgr Justyna Kaplańska, Uniwersytet Śląski w Katowicach

j.kaplanska@gmail.com

Problem badawczy/praktyczny:

Relacje między poziomem lęku-stanu, przeżywanym stresem, wyborem strategii radzenia sobie w sytuacji stresowych a preferencją do oglądania horrorów.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Odkrycie relacji między preferencją filmów z założenia wzbudzających lęk a przeżywaniem stresu i lęku w życiu może być przydatne w tworzeniu narzędzi do diagnozowania i leczenia zaburzeń lękowych oraz trudności adaptacyjnych w sytuacjach zawodowych i prywatnych.

Najważniejsze wyniki z badań/wnioski z obserwacji:

Zależność: stres w pracy-oglądanie horrorów, oglądanie horrorów-strategia z CISS, brak zależności STAI-oglądanie horrorów.

Wnioski z badań płynące dla nauki/praktyki:

Konieczność poszerzenia badań, być może preferencja horrorów koreluje z poziomem życiowego stresu i może być wskaźnikiem jego poziomu

Słowa kluczowe: horror, CISS, STAI, lęk, stres

„BODY/CIAŁO” - KINO O CIELESNOŚCI CZŁOWIEKA

Maria Mondry, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach
Paulina Masłowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

mmondry@st.swps.edu.pl

Główna teza wystąpienia:

Film Małgorzaty Szumowskiej z 2015 roku nagrodzony m.in. Srebrnym Niedźwiedziem w Berlinie to historia.

Treść wystąpienia:

przedstawiająca w doskonały sposób wieloznaczność cielesności i jego relacyjność na wielu płaszczyznach. Dla jednego ciała stanowi podstawę tworzenia osobowości, a co za tym idzie możliwość wyrażania emocji. Dla drugiego będzie tylko nic nieznaczącym opakowaniem, które może przysparzać problemów. Szumowska w swoim filmie gloryfikuje i jednocześnie upadla ciało, pokazuje go z różnorodnych stron, zarówno z tej doczesnej, jak i metaforycznej, duchowej. „Body/Ciało” jest filmem udowadniającym, że natura ciała jest niezwykle skomplikowana i niemożliwa do zamknięcia w sztywnych ramach teorii naukowych.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

- propagowanie akceptacji i szacunku wobec cielesności.
- przedstawienie problematyki zaburzeń odżywiania.
- wieloznaczność natury ludzkiego ciała.

Podłoże teoretyczne rozważań:

przegląd badań z zakresu znaczenia ciała ludzkiego w kulturze i sztuce, zaburzeń odżywiania.

Główne wnioski z wystąpienia:

- akceptacja cielesności
- szacunek dla różnorodnego pojmowania znaczenia ciała w kulturze i społeczeństwie
- wykorzystanie środka artystycznego jakim jest film do propagowania wiedzy na temat ludzkiej cielesności

Słowa kluczowe: cielesność, kino, wizerunek

GŁĘBIA PSYCHOLOGICZNA W ANIMACJACH JAPOŃSKICH. NA PRZYKŁADZIE „MAHOU SHOUJO MADOKA MAGICA” I „NEON GENESIS EVANGELION”

mgr Anna Krysztofowicz, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

akrysztofowicz.11@gmail.com

Główna teza wystąpienia:

Ostatnimi czasy wiele słyszy się o negatywnym wpływie animacji japońskiej na młodzież, które szerzą złe wzorce, pornografię itp. Wystąpienie to ma na celu pokazanie wątków psychologicznych ukazywanych w anime. Sposobu, w jaki ukazują zaburzenia psychiczne, czy próbują odpowiedzieć na dręczące wszystkich pytanie: co w życiu jest najważniejsze? Jaki jest sens naszego istnienia?

Podłoże teoretyczne:

Analiza na podstawie:

Rosenhan, D. L., Seligman, M. E. P., Walker, E. F. (2003). Psychopatologia. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.
Tatarkiewicz, W. (2004). O szczęściu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem:

Zainteresowanie kulturą Japonii z dnia na dzień rośnie. Animacja japońska ma wielu zwolenników, ale również wielu przeciwników. Nie raz słyszy się, że matki zabraniają dzieciom oglądania anime. W szkole wyśmiewa się takie zainteresowania, podczas gdy nie raz przekaz wychodzący z nich jest głębszy niż z innych znanych bajek. Dlatego myślę, że warto przybliżyć innym ten temat, pokazać, co w tych „bajkach” może się kryć.

Główne wnioski z wystąpienia:

Dzieła animacji japońskiej mogą być bogatym źródłem wiedzy psychologicznej. W ciekawy i przystępny dla każdego sposób mogą poruszać trudne tematy.

Słowa kluczowe: zaburzenia psychiczne, relacje interpersonalne, animacja, anime

SERIAL JAKO FORMA KOMUNIKACJI REKLAMOWEJ

Aleksandra Labocha, Uniwersytet Śląski w Katowicach

aleksandralabocha@gmail.com

Anna Szulierz, Uniwersytet Śląski w Katowicach

annaszulierz@gmail.com

Treść wystąpienia:

Dynamiczny rozwój nowych technologii znacząco wpływa na sferę komunikacji. Ilość komunikatów, które docierają do przeciętnego odbiorcy codziennie wzrasta, co skutkuje syndromem zmęczenia informacją. W związku z tym dla producentów ogromną wartością w interakcji z konsumentem stanowi przyciągnięcie i zatrzymanie jego uwagi. Stosują oni techniki perswazji, które są zakamuflowane i nienachalne. Jednym z takich sposobów jest produkt placement, czyli prezentowanie marki lub produktu w programach medialnych. Wśród najbardziej popularnych nośników tej formy promocji znajdują się seriale. O ich przewadze stanowi powtarzalność przekazu oraz przywiązana do bohaterów i identyfikująca się z nimi widownia. Serial stanowi dla odbiorcy formę rozrywki i relaksu. Pozytywny nastrój towarzyszący odbiorcy w trakcie oglądania reklam ma skuteczny wpływ na przetwarzanie i pamiętanie informacji w nich zawartych. Ponadto emocje, które wzbudza w odbiorcy bohater serialu przenoszą się na reklamowany przez niego produkt. Dzięki tym cechom seriale stają się doskonałym nośnikiem opisywanej formy promocji.

Słowa kluczowe: reklama, serial, perswazja, przeciążenie informacją, ukryta reklama

INFORMACJE O WARSZTATACH

W1: ROLA FILMU W KSZTAŁTOWANIU RELACJI SPOŁECZNYCH I WYCHOWANIA „DO WARTOŚCI” DZIECI I MŁODZIEŻY

dr Joanna Zabłocka-Skorek, „KinoSzkola”. Fundacja Rozwoju kompetencji Medialnych i Społecznych
kinoszkola@gmail.com

Informacje o warsztacie:

Uczestnicy poznają podstawy teoretyczne oraz metody doboru filmów do pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą. Podczas pracy analitycznej z dziełami filmowymi wypracują narzędzia niezbędne w procesach wspierania uczniów w zakresie kształtowania systemu aksjonormatywnego oraz wzmacniania relacji społecznych.

Słowa kluczowe: Film a relacje, wychowanie do wartości, film jako narzędzie wychowawcze, film a aksjologia

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy

Ilość uczestników: 30 osób

Czas trwania: 90 min

W2: UCZEŃ W LUSTRZE. WYCHOWANIE A IDENTYFIKACJA POZYTYWNA I NEGATYWNA Z BOHATERAMI KINA POLSKIEGO

dr Maciej Dowgiel, Filмотeka szkolna
dowgiel@gmail.com

Informacje o warsztacie:

Podczas spotkania:

- pochylimy się nad współczesnym uczestnictwem młodego widza w projekcji filmowej;
- zastanowimy się nad mityczną strukturą wybranych dzieł filmowych oraz ich katarktyczną mocą;
- porozmawiamy o sposobach, zaletach i wadach włączania filmu w proces wychowawczy.

Słowa kluczowe: film polski, wychowanie, identyfikacja, projekcja

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy, studenci, pracownicy nauki

Ilość uczestników: 25 osób

Czas trwania: 60 lub 90 min

W3: Z PERSPEKTYWY OFIARY... – HISTORIA ANNY ODELL W FILMIE „ZJAZD ABSOLWENTÓW”. SZTUKA JAKO FORMA AUTOTERAPII I PRÓBA ZROZUMIENIA PO LATACH SIEBIE I RÓWIEŚNIKÓW

mgr Małgorzata Wiśniewska, IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie/współpracownik NHEF
malgorzatabwisniewska@gmail.com

Informacje o warsztacie:

Celem warsztatu będzie zademonstrowanie odbiorcom, jak wykorzystać na lekcji wiedzy o kulturze lub na godzinie wychowawczej (prowadzonej najlepiej wspólnie z pedagogiem/psychologiem szkolnym) film Zjazd absolwentów, poruszający trudne problemy braku akceptacji (odrzućenia) jednostki ze strony grupy rówieśniczej, oraz konsekwencje tego doświadczenia w dorosłym życiu autorki i zarazem bohaterki filmu. W trakcie warsztatu prowadząca przedstawi psychologiczną i społeczną wartość pracy z filmem jako narzędziem usprawniającym proces wychowania młodzieży w szkole. Uwaga: zaleca się wcześniejsze obejrzenie filmu Anny Odell, Zjazd absolwentów, Szwecja 2013.

Środki dydaktyczne: prezentacja komputerowa, scenariusz lekcji, karta obserwacji filmu, konspekt zajęć z uczniami.

Słowa kluczowe: trauma, ofiara, przemoc, mobbing, performance

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy

Ilość uczestników: 25 osób

Czas trwania: 90 min

W4: FILMOWE LEKCJE WYCHOWAWCZE – PSYCHOEDUKACJA Z FILMEM NA ZAJĘCIACH SZKOLNYCH

mgr Karolina Giedrys-Majkut, Fundacja Generator

karolina.giedrys@ceo.org.pl

Informacje o warsztacie:

Uczestnicy warsztaty zapoznają się z narzędziem Fundacji Generator, jakim jest katalog filmów i scenariuszy „Filmowe Lekcje Wychowawcze” opracowany przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej. W trakcie zajęć przedstawimy i przećwiczymy metody wykorzystane przez Fundację przy opracowaniu narzędzia, jak też porozmawiamy o możliwościach prowadzenia zajęć psychoedukacji z filmem w szkole.

Słowa kluczowe: psychoedukacja, filmy krótkometrażowe, edukacja filmowa, materiały dydaktyczne, kompetencje komunikacyjne

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy, studenci, pracownicy naukowci

Ilość uczestników: 15 osób

Czas trwania: 90 min

W5: LEKCJE SZEKSPIROWSKIE Z WYKORZYSTANIEM ADAPTACJI FILMOWYCH (NA PRZYKŁADZIE „HAMLETA”)

mgr Anna Ratkiewicz-Syrek, Uniwersytet Gdański, Gdański Teatr Szekspirowski

akademia@teatrszekspirowski.pl

Informacje o warsztacie:

Warsztat oparty o analizę i interpretację fragmentu klasycznego tekstu kultury („Hamlet” Williama Szekspira) i rozmowę o pomysłach na jego aranżację sceniczną. Obejrzymy tę samą scenę w wybranych realizacjach filmowych – omówimy te adaptacje, zwrócimy uwagę na różnice w pomysłach reżyserów i aktorów. Następnie zaś sami zbudujemy własne sceny – wyreżyserujemy je i odegramy wg naszych pomysłów i koncepcji. Zajęcia tego typu realizowane są w Gdańskim Teatrze Szekspirowskim w ramach oferty edukacyjnej i przeznaczone dla uczniów powyżej 13. roku życia

Słowa kluczowe: Szekspir, adaptacje, Hamlet, Ofelia, relacje

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy

Ilość uczestników: 20 osób

Czas trwania: 90 min

W6: CAŁY ROK W SZORTACH: WYKORZYSTANIE FILMÓW KRÓTKOMETRAŻOWYCH W PRACY Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ

mgr Agata Hofelmajer-Roś, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Kino w Trampkach Festiwal dla Dzieci i Młodzieży

Informacje o warsztacie:

Warsztat prezentujący krótkie formy filmowe dla dzieci i młodzieży oraz metody pracy z nimi. Każdemu filmowi, towarzyszyć będzie inny przykład pracy z nim. Od teatru cienia, przez proste ćwiczenia z filmem animowanym, nagrywaniem dźwięku (sound recording), proste ćwiczenia improwizacyjne i aktorskie

Słowa kluczowe: praca z emocjami, film krótkometrażowy, animadoki, dzieci młodzież

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy, studenci, pracownicy naukowci

Ilość uczestników: 20 osób

Czas trwania: 90 min

W7: PRACOWNI FILMOTEKI SZKOLNEJ NA DOLNYM ŚLĄSKU, MIGOTLIWE MEDIUM - FILM JAKO NARZĘDZIE EDUKACJI ANTYDYSKRYMINACYJNEJ

mgr Ewelina Wałag, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

ewalag@interia.pl

Informacje o warsztacie:

Migotliwość odnosi się do połyskiwania i ujawniania się przerwanych blaskiem, do przesuwania się i szybkiego znikania, a tym samym tworzenia luk, które należy wypełnić. Kto je wypełnia? Jaka jest relacja między wytwarzającym migotliwość, migotliwością a odbiorcą migotania? Na te i podobne pytania postaramy się odpowiedzieć w ramach warsztatu skupionego wokół kwestii łączących edukację filmową z edukacją antydyskryminacyjną, ze szczególnym uwzględnieniem kultury Głuchych.

Słowa kluczowe: film, migotliwość, disability studies, deaf culture, projekt antydyskryminacyjny

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy, studenci

Ilość uczestników: 15-20 osób

Czas trwania: 90 min

W8: OD POROZUMIENIA DO KREATYWNOŚCI GRUPOWEJ – METODA KONSENSUSU W PRACY Z FILMEM DOKUMENTALNYM

dr Magdalena Stoch, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

magda.stoch@wp.pl

Informacje o warsztacie:

Celem warsztatu jest zapoznanie osób uczestniczących z metodą konsensualnego podejmowania decyzji, umożliwiającą partycypacyjną pracę w grupie na różnych etapach edukacji.

Konsensus służy budowaniu porozumienia między osobami uczestniczącymi w procesach edukacyjnych (i nie tylko). Założenia odwołuje się do takich wartości jak: wzajemny szacunek, zaufanie, inkluzywność, komunikacja bez przemocy, kreatywność, wymiana i współpraca, praca w atmosferze bezpieczeństwa, dążenie do porozumienia. Warsztat będzie stanowił wprowadzenie do metody. Wykorzystamy krótkie filmy dokumentalne Fundacji Na Rzecz Różnorodności Społecznej, aby wspólnie zastanowić się, w jaki sposób rozmawiać o różnorodności kulturowej, dyskryminacji i wykluczeniu w instytucjach edukacyjnych. Kluczowym problemem będzie zagadnienie migracji.

Słowa kluczowe: Edukacja międzykulturowa, tolerancja, różnorodność społeczna, migracje

Preferowana grupa odbiorców: nauczyciele i edukatorzy, pracownicy nauki

Ilość uczestników: 10 osób

Czas trwania: 90 min